

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 22 ΤΟΥ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1914

ΑΡΙΘΜΟΣ 520

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ. Ἀθηνιώτικες γραφές.
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Κριτικὸ σημεῖωμα : Γρηγορ. Ξενό-
πουλου: «Θέατρον».
ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ. Ἰδεολογία (συνέ-
χεια).
ΜΑΡΙΑ ΖΑΜΠΙΑ. Ἑλληνικὰ χοροὶ.
Κ. Κ. Δωδώνη.
Κ. Γ. Κ. Τὸ δασοφύτεμα τῶν βράχων τριγύρω στὴν Ἀ-
κρόπολη.
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Ἡ στρίγγλα.
Ν. ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ. Οἱ ἀγάπες τοῦ Φαύνου.
Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ. Ἀmore πιονο.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὸ ξεριζωμένο δέντρο.
ΛΥΔΟΣ ΠΩΔΑΒΡΟΣ. Ἐπιθεώρηση.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΕΝΟ ΔΕΝΤΡΟ

(Τὸ τέλος τῆς δευτέρας ὀμιλίας γιὰ τὸ
ΒΑΛΑΩΡΙΤΗ πού ἔγινε— 13 τοῦ περασμέ-
νου Γεωργίου—μέσα στὸ «Λύκειο τῶν Ἑλλη-
νίδων», παραχωρημένο, γιὰ τὴ βραδιά ἐκείνη,
στὸν «Ἑλληνοδουτικὸν Ὀμιλο».)

Κάθε φορὰ πὺ ξερυλλίζω τοὺς τόμους τοῦ Βα-
λαωρίτη, σταματῶ μὲ ξεχωριστὴ προσοχὴ στὸ ποίη-
μα πὺ ἐπιγράφεται «Τὸ Ξερριζωμένο δέντρο». Εἶ-
ναι συνθετικὸ ποίημα : μέσα του δείχνονται σχεδὸν
ἕλοι οἱ τόποι πὺ διατρέβει καὶ ἕλοι οἱ τρόποι πὺ
μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς στὰ τραγούδια του. Δὲν
ἔβρουμε τὸ ποίημα μόνο ἔβρουμε καὶ τὴν ἱστορία
του. Καθὼς τὰ συνταιριάζει μέσα στὴν πατριδολά-
τρεισα ψυχὴ του ποιητικὴ καὶ πολιτικὴ, ἔτσι ὁ ἱστο-
ριοδίφης καὶ λεξιθήρας ποιητὴς ἔβρουει σὲ σημεῖω-
ματα καὶ σὲ λεξιλόγια, συμπληρώνει, καὶ ὑπεμνη-
ματίζει τὸ στίχο μὲ τὸν πεζὺ λόγο. Κ' ἔτσι μᾶς ἐμ-
πιστεύεται μᾶς μὲ τὸ ἔργο, καὶ τὸ ὄργανο πὺ τὸ

μαστύριζε καὶ τὴν ἀφορμὴ τοῦ ἔργου, μᾶς παραδί-
νει καὶ τὸ μηχανισμὸ τῆς ἐργασίας του. Τὸ σύστη-
μα τοῦτο μπορεῖ νὰ σβύνη μὲγα μέρος ἀπὸ τὴν ἐ-
νειρεμένη μουσικὴ γοητεία ἐνὸς τραγουδιοῦ. Ἀλλὰ
ὁ Βαλαωρίτης δὲ φροντίζει πὺς νὰ μᾶς ταξιδέψῃ
στὴ χώρα τοῦ ἐνείρου, πὺς νὰ μᾶς ἀνυψώσῃ στὸν
οὐρανὸ τοῦ ἐκστατικοῦ καὶ τᾶζει περισσότερο πὺς νὰ
ξυπνήσῃ τὴν ἐνέργεια, πὺς νὰ μᾶς σπρώξῃ μπρο-
στὰ μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ πατριδολάτρη. Καὶ οὐ
νὰ πιστεύῃ πὺς αἰσθάνεσαι ζωηρότερα, ὅτι καὶ κα-
λύτερα καταλαβαίνεις. Τὸ «Ξερριζωμένο δέντρο»
σφιχτανταμώνει τὸ ὑποκείμενο τοῦ ποιητῆ καὶ τὰν-
τικείμενα πὺ τὸν συγκινεῖ, ἀράδ' ἀράδ. Εἶναι
μᾶς ζωγραφία, παράδοσι, ρεματισμὸς, αὐτοβιογρα-
φία, θρόλος καὶ θρήνος. Ἀπὸ τὸ ἐξοχικὸ του ἐρη-
μητήριο τῆς Μαδουρῆς ξεχναντεῖ τὸ κατέβασμα
ἐνὸς χειμᾶρου πὺ ἔπαιρνε στὰ τρικυμισμένα του
νερά ἕνα θεώρατο δέντρο. Κατὰ τὸν τρόπο του, τὸ
θέαμα τοῦ γίνετ' ἐμπνευση, ποίημα ἢ ἐμπνευση, τὸ
ποίημα διήγησι καὶ ἢ διήγησι ζευτλιγεται δραμα-
τικὰ. Ὁ διάλογος κ' ἐδῶ. Πάντα ὁ ἐπικός.

—δέντρο, πὺς κοίτεσαι νεκρὸ στὸν ἄμμο τοῦ γιαιλοῦμου;
Ποῦ χέρι σὲ ξεριζώσε, ποῦ δύναμι σὲ πῆρε
ἀπὸ τὴ ράχη τοῦ βουνοῦ καὶ σ' ἔριξε στὸ κύμα;
Ἐσένα τὰ γεράματα δὲ σ' εἶχαν σωρακώσει,
στὰτάραγα κλωνάρια σου ἑκατοσταίδες χρόνοι,
χωρὶς νὰ τὰ λυγίσουνε, ἔστεκαν σωριασμένοι,
στὴ σιδερένια φλούδα σου, χωρὶς νὰ τῆνε γδάρη,
τοῦ λόγγου τᾶγριοδάμαλο τὰ κέρατα ἔτροχοῦσε.
Πῆς μου, πὺς κοίτεσαι νεκρὸ, ρουτάκι, στὸ γιαιὸ μου;

Κατέβαινε ὀλοφούσκωτο, — ἀποκρίνεται τὸ δέν-
τρο, καὶ τῆς ρεματαρίας τὸ πλημμύρισμα ζωγραφί-
ζεται μὲ τὴ στρογγυλὴ καὶ μὲ τὴν πλοῖσια παρα-
στατικότητα τῆς γλώσσας τοῦ ποιητῆ :

Κατέβαινε ὀλοφούσκωτο προχῆς τὸ Δημοσάρι,
μουγκρίζοντας στὸ διάβη του, οὐ νὰ ζητοῦσε ἀμάχη.
Δὲν τὸ βαστοῦσαν ριζιμᾶ, δὲν τὸ κρατοῦσαν φράχτες.
Στὸ πέρασμά του ἐβέρνανε οὐ νὰ τὸ προσκυνοῖσαν
οἱ σῆνοι, τᾶγριοπρίναρα. Τὸ κύμα στὸ θυμὸ του
ἐρροβολοῦσε πάντα ἐμπρός...
καὶ πέφτει κατακέφαλα μ' ὅλη τὴν ἀντρεία του,
γιὰ νὰ ρουφήξῃ ἕνα κοντρί πὺ τᾶφραζε τὸ δρόμο.

Μὰ ἡ πέτρα, τὸ κοντρί—καθὼς τὴ λέει.—σχετίζεται μὲ τοπικὴ παράδοση ἀρκετὴ γιὰ νὰ βάλῃ σὲ κίνηση τὴν ἄρματωλική, τὴν ἑλληνική, θὰ ἔλεγα ξεχωριστὰ στὴν περίσταση τούτη, φαντασία τοῦ ποιητῆ. Ἄπάνω στὴν πέτρα ἐκείνη μὲ προδοσιὰ σκοτώθηκε ὁ Ἀργύρης. Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Ἀργύρης; Ἀπλούστατα, καθὼς θὰ λέγαμε σήμερα μὲ τὴν πεζὴ γλώσσα καὶ μὲ τὴν πεζότερη σκέψη μας, ἓνας φυγόδικος, ἓνας ληστής, πληγὴ καὶ τρομάρα τοῦ τόπου του· ἓνας ἀπὸ κείνους ποὺ ζοῦνε μὲ τὸ βόλι καὶ μὲ τὸ μαχαίρι, κι ἀπὸ μαχαίρι κι ἀπὸ βόλι πεθαίνουν, ἔταν δὲν προφτάσ' ἢ δικαιοσύνη νὰ κάμῃ τὴν κρίση της μὲ τὴν λαίμαργο. Ὅμως ὁ Ἀργύρης θάμπωνε καὶ βάσκαينه τὴ λαϊκὴ φαντασία, καὶ μὲ τὸν τρόμο ποὺ ἔσπερνε, καὶ μὲ ὅλη τὴ λάμψη τῆς παλληκαριάς καὶ τῆς ἀντρευσύνης μὲς' ἀπὸ τὸ σκότος τῆς κακίας του. Κακοῦργος αἰμοβόρος, ἀδιάφορο. Ἔταν ἀντρειωμένος· αὐτὸ ἔφτανε. Εἶδωλο. Ἡ λατρεία τῆς δύναμης. Στὴν περίπτωση τούτη ἡ ποιητικὴ ἰδέα τῆς ζωῆς ἀντίμαχη μὲ τὴν ἠθικολογικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς. «Ἐνας ἀληθινὸς ζωγράφος, λέγει κάποιος ὁ μεγάλος κριτικὸς, ὁ Ταῖν, θὰ ἰδῇ μ' εὐχαρίστηση ἓνα καλὰ συναρμοσμένο, ἓνα στιβαρὸ χέρι ἀπλωμένο, κι ἄς ἀπλώνεται τὸ χέρι ἐκεῖνο γιὰ νὰ σκοτώσῃ κάποιον». Κ' ἓνας ποιητὴς σὰν τὸ Βαλαωρίτη, δηλαδὴ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μέσα σὲ θι, μέσα του κρύβει καθαρότερο καὶ βαθύτερο· ἀλλὰ καί, γενικώτερα, ἓνας ζωγραφικὸς καλλιτέχνης, ποὺ βλέπει καὶ ποὺ τιμᾷ τὴ ζωὴ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὴν ὕψη τῆς τὴν πλαστικὴ καὶ τὴν αἰσθητικὴ, παρὰ ἄλλο δὲν εἶναι πὼς παρασταίνει τὸν Ἀργύρη μὲ δραματικὰ χρώματα, ποὺ φαντάζου, πὼς δὲν μπορεῖ καλὰ νὰ κρύψῃ τὸ θαυμασμὸ του πρὸς τὴ δύναμη, ἔσο κι ἂν εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ ἀποτρόπαια ἢ ἐκδήλωσή της, κι ἄς μὴν τὴν ἐξαγνίξῃ τὸ μαρτύριο τῶν τουρκομάχων ἡρώων κλεφτῶν, τῶν Κατσαντωναίων καὶ τῶν Βλαχάδηδων. Φταίνει οἱ καιροὶ γιὰ τοῦτο. Μήτε μπορεῖ νὰ κρύψῃ τὴν καταφρόνησίν του πρὸς τοὺς ἄθλιους ποὺ μὲ προδοσιὰ τὸν χτυπήσανε, ἔσο κι ἂν εἶταν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εὐεργέτες τοῦ τόπου, μὲ τὸ θάνατο τοῦ ληστή.

— Ἔστεκα ἔγὼ καὶ κοίταξα—μιλεῖ τὸ δέντρο—

κι ἀπ' τὴ βουβὴ τὴν πέτρα

ἄκουσα τότε μιὰ φωνὴ σὰ ν᾿βγαίνει ἀπ' τὸν ἄδην:

— «Πέτρα, ποτάμι, μέριασε, σῆρε νὰ σκιαῖξῃς ἄλλους, ἐμὲ μὲ πάτησε βαρὺ ποδάρι ἀντρειωμένου, μὲ στοίχισε τὸ αἷμα του, κ' εἶμαι θεμελιωμένο, γιὰ νὰ φωνάξω ἀνάθεμα σ' ἐκείνους ποὺ προδίνουν. Εἶμαι τ' Ἀργύρη τὸ κοντρί, εἶμαι τ' Ἀργύρη ὁ τάφος.» Τὸ κῆμα ἀναστλώθηκε, ἀφρομαναίει, θεωρεῖται.

Τότε μὲ μιᾶς ἐψήλωσε κ' ἡ πέτρα τὸ κεφάλι καὶ στὸν πλατὺ τὸν ὄμο της τάγιόκλημα ἀνθισμένο ξαπλώθηκε σὰ νὰ εἶτανε τοῦ σκοτωμένου ἢ χήτη. Ὁλόγυρά της οἱ μυρτιές γοργὰ συμπυκνωθήκαν, σφιχτὰ τὴν ἐπερίπλεξαν καὶ φάνηκε ὁ Ἀργύρης δλόρθος...

Φεύγουν μὲ τρόμο τὰ νερά. Τοῦ πεθαμένου ὁ ἴσκιος τὰ κυνηγᾷ καὶ τὰ πατεῖ. Τὸ χυῶτο του τὰ σκίζει.

Ἀρμένιζε τὸ φάντασμα. Τὰ νεκρολίβανὰ του τᾶχει φτερούγια στὰ πλευρὰ κι ἀνεμοδέρνει Χάρος...

Ὁ σεισμὸς αὐτὸς κι ὁ χαλασμὸς ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ βρυκόλακα ἐκεῖνου, ἕμως πάντα στοιχειὸ δύναμης καὶ καταστροφῆς, πῆρε σθάρνα καὶ τὸ χιλιόχρονο δέντρο, τὸ σῆντριψε, τὸ ξερρίζωσεν. Ἐδῶ ἀλλάζει ὁ τόνος. Τὸ δέντρο θυμάται πὼς εἶχε γνωριμιὰν ἀπὸ καιρὸ μὲ τὸν ποιητὴ. Μιὰ φορὰ ὁ κυνηγὸς ποιητῆς ἦρθε μὲ τὰ λαγωνικά του καὶ πλάγιασε στὸν ἴσκιό του. Χάραξε στὴ φλούδα τὸνομά του. Ἔτσι ἀδερφώθηκε μὲ τὸ δέντρο. «Σ' ἀγάπησα», τοῦ λέει τὸ δέντρο, καθὼς θὰ ἔλεγε κανένας φαῦνος τοῦ δρυμοῦ πρὸς κανένα βροχὸ τοῦ Θεοκρίτου. «Σ' ἀγάπησα· μὲ θέλεις;» Χά! κάποια θερμὴ ὑποκειμενισμοῦ μᾶς ἐρεθίζει. Πίσω ἀπὸ κάποιο παραπέτασμα κάτι σαλεύει, κάποια ψυχὴ συγκινημένη δειλὰ ζητᾷ νὰ προσφερθῇ στὰ μάτια μας. Ὁ λυρισμὸς. Ὁ ποιητῆς ἐτοιμάζεται νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ τὰ ἰδιαιτέρα τῆς ζωῆς του. Ἡ ἡρωϊκὴ φαντασία παραμερίζει. Σιωπᾷναι ἢ ἐπικὴ παράδοση. Κἀκεῖ ἀκούμε σὰ χτυπόκαρδο. Καὶ τῆς ἐνέργειας ὁ ἄνθρωπος καὶ τῆς ἀντρείας ὁ διαλαλητῆς, στὴν ἐσώψυχῃ ἐκείνη κατανοητικὴ στιγμὴ τί πρωτοθυμάται; Τὸ θάνατο πρωτοθυμάται τὴν ὥρα ἐκείνη; γιατί· εἶναι ὁ θάνατος μὲ τὴν ἀγάπη καὶ στὴ ζωὴ καὶ στὴν τέχνη δυσκολοχώριστα ἰδανικά. Θέλει νὰ τοῦ γίνῃ τὸ νεκροκράββατο ἀπὸ τὰ σανίδια τοῦ δέντρου.

Καὶ χίλιοι μύριοι στοχασμοὶ σκληρὰ μὲ μαρτυροῦν. Θυμήθηκα τὴ νιότη μου, ὅταν μὲς' στὴν καρδιά μου ἐφύτρωνε ἄδολ' ἡ χαρὰ...

Ὁ Βαλαωρίτης, λυρικὸς. Γερνᾷ πρὸς τὸν κόσμον τὸν καθαυτὸ δικό του, τὸν ξεχωριστό. Ἀκούει τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς του. Λέει ἐγώ. Τὸ σόλο τῆς ἐνθύμησης ἔτοιμο, ποιὸς ξέρει γιὰ ποιὰν ἐξομολόγησι, μέσα σὲ ποῖο κελᾶδισμα! Ἡ ὑποκειμενικὴ διάθεση φαίνεται κι ἀπὸ τὴ φροντίδα τοῦ γυρισμοῦ πρὸς τὸν ὁμοιοκατάληκτο στίχο, πρὸς τὴ ρίμα, τὸ κατεξοχὴν γνώρισμα τῆς νεώτερης ὑποκειμενικῆς τέχνης· ἢ ρίμα μὲ τὸ γύρισμα τοῦ ἴδιου ἤχου συμβολίζει τὴν

ψυχή που προς τον εαυτό της δλο σά νάγωνίζεται
νά ξαναγυρίσῃ.

Ξέγνοιαστη τότε ανέμιζε σά νάτανε ξεφτέρι
ἀκαταδάμαστη ἡ ψυχή κ' ἔπαιρνε γιά λημέρι
πότε τὰ πεῦκα τοῦ βουνοῦ, πότε τὰ κυπαρίσσι
καὶ πότε φώλιαζε κρυφά μέσα στὰ ρημοκλήσι
καὶ γύρευε φαντάσματα. Μονάχη, ἀποσταμένη
εὕρισκ' ἐκεῖ παρηγοριά. Τῆ νύχτα οἱ πεθαμμένοι
τὴν ἔπαιρναν πνευματικό, κ' ἐκείνη γιά λουλούδια
τοὺς ἔρριχνε μνημόσυνα, τοὺς ἔδινε τραγούδια.

'Αλλὰ καὶ στοὺς στίχους τούτους, καὶ σ' ἔλο τὸ
ποίημα, τίποτε δὲ μᾶς φωτίζει τῆ ζωῆ τοῦ ποιητῆ
μὲ κάποιο κρυφό, ἰδιαιτέρο, πρωτόφαντο φῶς. Ὁ
ἴδιος πάντα, ἀπόγονος τῶν ἀρματολῶν, μόνο στενο-
χωρημένος κάπως σά μιὰ γυναίκα μὲ ἀδρὸ κορμί
ἀπὸ τὸν κορσὲ τῆς ὁμοιοκαταληξίας. Μὲ τὴν κυρία
πού λέγεται Ρίμα δὲν τὰ πηγαίνει πολὺ καλά ὁ Βα-
λαωρίτης, κι ὅσες φορές, ἂν καὶ ἔχι πολὺ συχνά,
τῆ μεταχειρίζεται, εἶναι σὰν ἄνθρωπος πού πονοκε-
φαλαίει. Ἡ τέχνη τοῦ Ἀστραπόγιαννου μὲ τοὺς γορ-
γούς σφιχτοδεμένους στίχους πού ριμάρουν εἶναι
γέννημα ἐξαιρετικῆς στιγμῆς ἐπικῆς μέθης. Καὶ στὸ
«Φωτεινὸ» ὁ ποιητῆς πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του,
ὄριμος πιά καὶ πλουτισμένος ἀπὸ τὰ «μεγαλόπρεπα
γεράματα», συμπυκνώνεται καὶ μὲ τὴν ὁμοιοκατα-
ληξία, καθὼς συμπυκνώνεται μὲ πολλὰ τῆς ζωῆς
γύρω του. Ὁ ποιητῆς τοῦ «Ξερριζωμένου δέντρου»,
εἶναι ὁ ἀκούρατος πεζοδρόμος, ὁ νυχτοπαρωρίτης
τριγυριστῆς μέσα στὰ δάση κι ἀπάνου στὰ βουνά·
διπλὸς κυνηγῆτής : τῶν φαντασμάτων, ἀπὸ τῆ μιὰ
μεριά («μέγα μέρος τῆς ζωῆς μου τὸ ἔζησα μὲ τὴ
συναστροφή τῶν φαντασμάτων» εἶπε) σὲ κάποια
του δημηγορία, «πνευματικὸς τῶν πεθαμμένων» ὀνο-
μάζεται ἄλλου ὁ ψάλτης τῶν Μνημοσύνων) κι ἀπὸ
τὴν ἄλλη τῆ μεριά, ἀπλούστατα, κυνηγός, χωρὶς
κανένα προσδιορισμό :

Τὰ δέντρα ἐτρίζαν κατὰ γῆς γυρτά, ξερριζωμένα,
τὰ νυχτοπούλια ἐσκούζανε τριγύρω μου ἀγριεμένα,
κ' ἐγὼ μ' ἓνα τουφέκι
ἐνόμιζα πῶς εἶμουνα βροντῆ κι ἀστροπελέκι.

Στὸ τελευταίον τοῦτο δίστιχο ἡ παράσταση τῆς
ἀρρενωπῆς χαρᾶς τοῦ κυνηγοῦ εἶναι σὰ νὰ συμβο-
λίσῃ μαζί—χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύεται ὁ ποιητῆς—
καὶ τῆ δύναμη τῆς ἰδέας πού ὑψώνετ' ἐδῶ κάτου σὲ
νόμο τῆς ζωῆς καὶ πού κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ πι-
στεύῃ παρασυρμένος ἀπὸ μόνης τῆς φαντασίας του
τὸ ἔπλο, σὰν τὸν κυνηγὸ μὲ τὸ τουφέκι του, πῶς
εἶναι κύριος τῶν ἔλων, ἐκεῖ πού εἶναι μέσα στὰ σύμ-

παντα μιὰ περαστικὴ στιγμή. Μιὰ ἰδεαλιστικὴ φι-
λοσοφία τὸ βαθαίνει ἀπροσδόκητα τὸ ἄβαθον τοῦτο
δίστιχο.

«Πικρὸς πούν' οἱ ἐνθύμησες !» Ὁ ποιητῆς ἀφι-
νει πάλε τὸ παιγνίδι τῆς ὁμοιοκαταληξίας, καὶ σά
νὰ σκεπάζῃ τὸ πρόσωπο μὲ τὰ δύο του χέρια καὶ
σά νάφίνεται μὲ τὰ μάτια του κλεισμένα ὁ ἀκάμα-
τος πεζολάτης, ἀκίνητῃ, δεμένος ἀπὸ τὴν ἀνάμνη-
ση καὶ μελαγχολεῖ :

Πικρὸς πούν' οἱ ἐνθύμησες ! Τότε τὸ μέτωπό μου
πλατὺς καθάριος οὐρανός, δὲν τὸ εἶχαν αὐλακώσει
τοῦ χρόνου τὰ ξεσκισματα, οἱ πόθοι, τὰ φαρμάκια.
Σὰν πύργος ἔστεκε ψηλὸ κι ἀπάνω του ἐφωλιάζαν
χιλιάδες ὄνειρα χρυσά, λὲς κ' εἶταν χελιδόνια
κ' ἐφύγαν μὲ τὴν ἀνοιξή, τὰ σκόρπισε ὁ χειμώνας.
Τώρα τὸ σκέπασαν μὲ μιᾶς οἱ καταχνιῆς τοῦ κόσμου,
συνγένεφιασε, σκοτίδιασε, καὶ ραγισμένη πλάκα
ἀνάμεσα στοῦ κεφαλιοῦ τᾶψυχο μοναστηρι
στεῖρο ξαπλώνεται, βουβό, τοῦ λογισμοῦ μου τάφος.
Τί κρῖμα τόσο γλήγορα νὰ φεύγουνε τὰ νιάτα !

Μὲ τὸν τελευταῖον τοῦτο στίχο τόσο ἀπλὰ καὶ
τόσο κοινά, μὰ τόσο σπαραχτικὰ ὁ ποιητῆς πονεῖ
ἀπὸ τὸ παράπονον τὸ πῶς ἄνθρωπινον πού ἔχῃ σαλεύῃ
πάντα σπαμωδικὰ τὰ χεῖλη καὶ τοῦ ποιητῆ καὶ τοῦ
ἀνθρώπου, ἔσο ἔχῃ ὑπάρχη ποίηση καὶ ἀνθρωπότη.
'Αλλὰ ἔσο νάράξῃ στὸν τελειωτικὸν τοῦτο στίχο, τί
ψαξίματα, σχεδὸν ἀνώφελα, μὲ τυφλοῦ χέρια, στὰ
κελλιά μέσα τοῦ ἄψυχου μοναστηριοῦ του πού εἶναι
τὸ κεφάλι, καθὼς εἰκονικὰ τὸ λέει. Ὁ ποιητῆς τὰ
κλει τὰ μάτια του στὸν ἐξωτερικὸν τὸν κόσμο πού εἶ-
ναι ὁ κόσμος του καὶ ἡ χαρὰ του. Πῶς ἀγωνίζεται
στὸ μακροβούτι πού κάνει μέσα στὴ μαύρη θάλασσα
τῆς ἐνθύμησης νὰ πιάσῃ κάτι στὰ χέρια του ! Τοῦ
κάκου ! Τοῦ φεύγουν ἔλα καθὼς τὸ φάντασμα τῆς
Κυρᾶ Φροσύνης ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀκόλαστου Τε-
πενλελή. Γιατὶ ὁ ποιητῆς μᾶς θυμίζει μὲ τοὺς στί-
χους τούτους τὴ νεανικὴ τεχντροπία τῆς Κυρᾶ Φρο-
σύνης μὲ τὴν ἀσιατικὴν σπατάλη τῶν μεταφορῶν πού
ἀσύμμετρα καὶ φανταχτερὰ συνεργάζονται κι ἀνα-
κατώνονται, χωρὶς νὰ προφταίνουμε κἂν νὰ δοκιμά-
σουμε κ' ἐμεῖς ἀπὸ τὸ γοργοτέραςμά της. Τὸ μέτω-
πο εἶναι οὐρανός, κ' εὐτὺς ἔπειτα πύργος, κ' ἔπειτα
πλάκα ραγισμένη μοναστηριοῦ κ' ἔπειτα τάφος.
'Αλλὰ Βαλαωρίτης καὶ κλεισμένα μάτια δὲν ταιριά-
ζουνε. Βαλαωρίτης καὶ μάτια γυρισμένα ἀποκλει-
στικὰ πρὸς τὸν κόσμο τὸν ἐσωτερικὸν εἶναι κάτι ἀφύ-
σικο. Σὰ νὰ μὴ στέκεται στὸ χαραχτήρα καὶ στὸν
προορισμὸ τῆς τέχνης του νὰ παραστρατίξῃ σὲ ρεμ-
βασμούς καὶ νάργοπορῆ στὰ παράπονα τῆς ἀτομι-

κῆς ζωῆς. "Ὅσο κι ἂν ἔπαθε, κι ὅ,τι κι ἂν ἔπαθε στὴ ζωὴ του, σὰ νὰ μὴν ἔχῃ, σὰ νὰ μὴ θέλῃ τίποτε σημαντικὸ γιὰ τὴ ζωὴ του νὰ μᾶς ξεμυστηρευτῆ. Γιὰ τοῦτο πόσο διαφέρουν οἱ ἀμέσως παρακάτου στίχοι, ὅπου τὰνοίγει τὰ μάτια του ὁ ποιητής, τὸ ξαναβλέπει μπροστά του τὸ ξερριζωμένο δέντρο, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ τίς ὥραιες λεπτομέρειες τῆς πραγματικῆς ζωῆς ποὺ εἶναι ὁ ἀξίος, μὲ μαστοριά ἀραδιαστῆς καὶ εἰκονογράφος τῆς.

"Ὅταν κ' ἐστὶ τὸ δύστυχο, γλωρὸ καὶ στολισμένο, ἐσήκωνες μισουρανὶς τὰλύγιστα κλωνάρια, στὸν ἴσκιό σου βελάζοντας ἔτρεχε τὸ κοπάδι, ὁ πιστικὸς χιροῦμενος σ' ἀγάπαιε σὺν πατέρει. Χῆρες γριῆς πανόρφανες καὶ ξετραχηλισμένες ποὺ ἔπαίρναν τάντερρίμιτι ὡσὰν ἐλεημοσύνη, κι ὅταν τὰ εἴχναν στὴ φωτιὰ κι ὀλόγυρα στὰ θράκια μὲ τὸ φτωχὸ προσάναμμα τῆ νήστια ἀποκοιμοῦσαν, τότε σ' εὐχολογοῦσανε καὶ λέγαν στὴν Παρθένο νὰ σοῦ στοιχειώη τὰ κλαριά, νὰ σοῦ χιριζῆ χρόνια.. Ἐμαραθῆκανε γιὰ μᾶς τοῦ κόσμου οἱ πρᾶσινάδες.

"Ὁ ποιητής δὲ σταματᾷ ἐξῆς τὸ συνθετικὸ τοῦτο ποίημα. Ξαναγυρίζει στὴ μελαγχολία του. "Ὅμως τώρα ἡ μελαγχολία του ἀπὸ τὸ ἔραμα τῆς δόξαστης, τῆς ὑπέρτατης στιγμῆς ποὺ μᾶς κλεῖ τὰ μάτια μιά γιὰ πάντα γιὰ τὸ ἀγύριστο ταξίδι, ἡ μελαγχολία του ἀρρενωπῆ ἀρμονίζεται ἀπρὸςδύνητα μὲ τὴν πατριδολάτρισσα λεβεντιὰ τῆς βαλαωρίτικῆς τέχνης:

Πλάστη μεγαλοδύναμη! Σπλαχνίσου με τὴν ὥρα ποὺ θάρθη ὁ Χάρος νὰ μὲ βρῆ, καὶ πρὶν σβυστῆ τὸ
[φῶς μου,
στεῖλε μου πάλι νὰ τὰ ἴδω μ' ὄλη τὴν ὁμορφιά τους τῆς νιότης μου τὰ ὄνειρα! "Αφεςτα νὰ φορέσουν τὰ ροδοκάλια τῆς αὐγῆς, καὶ στὸ προσκέφαλό μου νὰ ρθοῦν νὰ μὲ ραντίσουνε χτυπώντας τὰ φτερούγια μὲ πᾶχνη ἀπὸ τὸν Κίσαβο....

"Ὁ ποιητής, ἀνήλικο παιδάκι, πόσες φορές — ὁ ἴδιος μᾶς τὸ εἶπε — ξανοίγοντας ἀπὸ μακριὰ τὴν καταχνιά τοῦ Πίνδου, τὴν ἔπαιρνε γιὰ καπνὸ τουφεκιῶ «καὶ πρόσμενε καὶ πρόσμενε νὰκούσῃ τὴ βοή του». Αὐτὸς ὁ βουνόθρεφτος καὶ μὲ τοῦ βουνοῦ τὸν ἔγκο ξεχωρίζοντας ἀπὸ τίς ζωὲς τοῦ μαραζάρη κάμπου γύρω του πολεμόχαρος ραψῶδὸς προσμένει τὰ ὄνειρα τῆς νιότης του, φανερὸ πὼς εἶναι τὰ μεγάλα ὄνειρα τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ιδέας, ποὺ εἶναι τὰ κατ' ἐξοχὴν δικά του ὄνειρα: αὐτὰ προσμένει νὰ τοῦ ραντίσουν τὰ μαλλιά, μπορεῖ ἕως τότε τὰ-

σπρα του μαλλιά, μὲ τὸ ἀγίασμα ποὺ εἶναι πᾶχνη ἀπὸ τὸν Κίσαβο.

"Ὁ γέρος θὰ πεθάνῃ, καθὼς ὄνειρευόταν τὸ ἀνήλικο παιδί. Καὶ μήπως τὸ γιγαντόκορμο δέντρο ποὺ τὸ ξερριζώσε ἡ φοβερὴ τρικυμία καὶ τὸ πάτησε ὁ στοιχειωμένος ἴσκιος ἐνὸς ἀντρεωμένου, μήπως δὲν εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ζωῆς τῆς ἴδιας τοῦ ποιητῆ ποὺ ἔζησε μὲ τὰ φαντάσματα τῶν ἀρματωλῶν καὶ τῶν τουρκομάχων ἔσο ποὺ τὸ φέραν μίαν ὥρα ἀρχήτερα τὸ τέλος του οἱ ἴσκιοι τῶν ἀντρεωμένων, τὸ πάθος του καὶ ἡ μανία του; "Ὁ ἴδιος μᾶς τὸ προσέπει σ' ἓνα στίχο του :

"Ἐχω γιὰ σέ, πατρίδα μου, στὰ στήθη χαλασμέ!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

»» ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ ««

Γ.

"Αλκοουτισμένος στὸ τραπέζι τῆς κἀμαρῆς μου, κοίτουσα ἔξω τὸ φεγγάρι. Σὺν πυρωμένο κάρβουνο, κυλοῦσε ἀπάνω σ' ἓνα κατὰμαβρο συννεφάκι.

"Ἐκεῖ μπροστά μου, κοιμόνταν κάτι βιβλία ποὺ γράφουνε γιὰ τίς χαρὲς τῆς ζωῆς.

"Ἐνα λιγοθυμισμένο λεφκὸ τριαντάφυλλο, σ' ἓνα μαζάκι πράσινο σὺν πέφκο βρεμένο, εἶτανε ἡ μόνη μου συντροφιά.

Τὸ φεγγάρι χάθηκε πίσω ἀπὸ τὸ συννεφάκι...

"Ἀπλώσα τὸ χέρι μου νὰ πάρω ἓνα βιβλίο. Μονομιᾶς, τὸ ρόδο μου χύθηγε, καὶ τὰ πέταλά του θροῖσανε ἀπάνω στὸ τραπέζι.

Δὲν πῆρα στὸ χέρι μου κανένα βιβλίο γιὰ νὰ διαβάσω τίς χαρὲς τῆς ζωῆς...

Τὸ μεγάλο ρολδί ποὺ εἶναι καρφωμένο στὸν ἄδειο ταίχο τῆς μεγάλης σάλας, χτυποῦσε μεσάνυχτα.

Κ' εἶμουν ὀλομόναχος.

Δ.

"Ἐνα δῦσεμα πορτοκαλί, πίσω ἀπὸ τὴν Ἀζρόπολη.

Πέρ' ἀπὸ τοὺς Στόλους, φόντο μενεξεδί.

Τὰ πρῶτ' ἀστέρια παίζουνε σὺν παιδιάτικα ματάκια.

Κάθουμαι ἀπάνω σ' ἓνα παλιὸ κοκκινισμένο μάρμαρο.

Καὶ τραγουδοῦνε, καὶ τραγουδοῦνε μέσα στὴ θύμησή μου τὰ περασμένα...

Ε.

Θυμᾶσαι ποὺ μᾶς μέθησε μιά νύχτα τὸ φεγγάρι;

"Ἐν' ἀεράκι φιλό, ποὺ ἐρχότανε ἀπὸ τὸν Ἰμῆττό. ἔπαιξε ἀπάνω στὰ κορμιά μας σὺν τρεμουλιαστὸ δοξάρι ἀπάνω σὲ τενωμένες κόρδες βιολιού...

Μὲ κοίταξες κατάματα, κ' ἡ ματιά σου εἶτανε σὰ νὰ μοῦλεγε :

— «Ποῖός ξέρει πότε θ' ἀγαπήσης μίαν ὁμορφότερη». Γύρσια καὶ εἶδα ἐν' ἄστρο πλανητικὸ ποὺ ξενοχτοῦσε μαζί μας. Χωρὶς νὰ θέλω, φύγανε ἀπὸ τὰ χεῖλια μου δυὸ μεθρημένα λόγια :

— «Ποῖός ξέρει...»

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

ΔΩΔΩΝΗ

Τ' ἄγια τὰ ἐρείπια τῆς παλιᾶς σεμνῆς Δωδώνης
 στὴ δόξα τὴν προφητικὴ ξαναγεννιοῦνται
 καὶ τῆς Φηγῶς τὴν λιγερότητα ὑψώνεις,
 — τῆς τυραννίας οἱ λογισμοὶ ὅθι σβιοῦνται—

Ὡ πνέμα παλιό! τόσο πολὺ ξέρεις νάπλύνεις
 ἀχόρταα στὰ τετράπλευρα τῆς πλάσης,
 καὶ ἡ σκίτη ἢ καλογερικὴ γιὰ νὰ λαγιάσεις
 σοῦ φτάνει αἰῶνες, τὰ φτερά ὡς μαζώνεις.

Κρυφὸ τοῦ Κόσμου στὴ Λεφίνα ἱερουργεῖς,
 μὲ τὸ Διόνυσον ἀγκάλιασες τὴν πλάση,
 μὲ τὸ Ναζαρινὸ τὸ Γολγοθᾶν ἀνέβης·

Καὶ θάρθει ἡ Νιότη, ποὺ ἄγρουνα ἀκαρτέρει
 στὰ ὕψη τῆς Ζωῆς κεφαλονέρι
 νὰ ξέσπασε, γιὰ νὰ πιεῖ, γιὰ νὰ χορτάσει. (*)

Μπισσοῦνι 27—2—13

Κ. Κ.

(*) Τέτοιες μέρες πέρασε τῆς Δωδώνης τὰ ἐρείπια καὶ τὰ
 παλιὰ τὰ δέντρα ἐπὶ νιν αἶμα παλληκαρίσιο.

ΟΙ ΑΓΑΠΕΣ ΤΟΥ ΦΑΥΝΟΥ

1

Ἔλα γυμνὴ στὴν ἀγκαλιά μου. Ἡ νύχτα πέρα ξεψυχάει...
 στεγνὲς ἀναλαμπές ἀφίνει καὶ πριζοτριβεὶ τὸ καντήλι·
 τὸ κέδρινό μου τὸ ρολοὶ μὲ πένθιμο ρυθμὸ χτυπάει
 καὶ ἀπόμακρα μέσ' στὰ χωράφια οὐρλιάζουν ἀγρια οἱ σκύλοι.

Σὰν κάτι τι ν' ἀργοπεθαίνει τριγύρω μου. Ἔλα σιμά μου·
 τὰ κόκκινά σου δὸς μου χεῖλη, τὰ μάτια σου τὰ φλογισμένα,
 θέλω σὰ Βάκχη νὰ σὲ σφιξῶ στὴ διασημένη ἀγκαλιά μου
 θέλω παράλυτος νὰ πέσω στὰ στήθεα σου τὰ πετρωμένα,

2

Τῆς χήρας τὸ παιδί στὸ πλάι, στὸ σπίτι τὸ γειτονικό μας,
 ξεψύχησε δυὸ ὄρες τώρα καὶ ξαγρυπνοῦνε οἱ γειτόνοι...
 Ἔλα νὰ χύσωμε ἀγάπες, ζωὲς στὸ σπίτι τὸ δικό μας,
 νὰ κλιστοῦμε μέσ' στὴ νύχτα... Γιὰ κῦττα πέρα ξημερώνει.

Θέλω μέσα σ' αὐτὴ τὴν ὥρα, μέσ' στὸ νεκρὸ καὶ στὸ σκοτάδι,
 ζωὴ νὰ πάρω καὶ νὰ δώσω ἀπ' τὴν ψυχὴ σου καὶ ἀπ' τὰ χεῖλη,
 νὰ λυώσω μ' ἓνα φίλημά σου καὶ μ' ἓνα σου χνουδάτο χάδι·
 τὴν ὥρα ποὺ μοιρολογᾶνε καὶ ποὺ οὐρλιάζουν οἱ σκύλοι!

ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

AMORE NUOVO

1

Τὴν ὄψη σου τὸ σύννεφο τῆς θλίψης δὲ θὰ ἰσκιώνει
 καὶ ἀξέγνοιαστοὶ θὰ τρέχουμε στὰ ὀλανθισμένα πλάγια,
 μὲς στὶς βραγιές ποὺ τὸ ἄλικο τὸ ρόδο ξεφαντώνει
 θὰ ζωντανεύεις τῶναιρο καὶ θὰ μοῦ πλέχνεις μάγια.

Θὰ τρέχουμε, θὰ τρέχουμε κι ἂν κάποτε ἀποστάσεις,
 στὴ βρῦση θὰ καθίσουμε κάτω ἀπὸ τᾶγια κλώνια,
 νὰ σκύψεις, στὸ καθάριο τῆς κρουστάλλι νάγκαλιάσεις
 μιὰ ζωγραφιὰ ποὺ θάθελες ἴδια νὰ μένει αἰώνια!

2

Τριμυταφυλλένιος θάνατος τὸ δεῖλι στὴν ἡμέρα,
 μέσα σὲ ροδοκαταχνιές τὴν τύλιγε θλιμμένη,
 καὶ μεῖς περνούσαμε βουβοί, συλλογισμένοι ὡς πέμα,
 πὼς ἔχει δεῖλι καὶ ἡ ζωὴ τὸ φῶς τῆς ποὺ προσμένει.

Καὶ ὡσὰν γιὰ νὰ κρατήσουμε τὴν εὐτυχίαν αἰώνια,
 τὰ χέρια μας ἐπλέξαμε σφιχτὰ νὰ μὴ χωρίσουν,
 καὶ μεθυσμένοι ἐτρέξαμε στὸ δάσο ποὺ τὰ κλώνια
 χαμήλωναν μὲ τ' ἄνθια τους γιὰ νὰ σὲ ἀγνωφίλῃσουν!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΩΡΙΑ

Ἐλληνικὰ χωριά μὲ τ' ἀνθισμένα
 βουνά, μὲ τίς πηγές σας τίς δροσάτες,
 τοὺς νιοὺς τοὺς δυνατούς, καὶ τίς ἀφράτες
 κύρες, ποὺ τὰ κορμιά τους τὰ γραμμένα
 γελοῖοι συρμοὶ δὲν τᾶχουν σκλαβωμένα,
 μὰ ρυθμικὲς στολές, χάρη γιομάτες,
 καὶ φουστανέλλες πεταχτὲς χιονάτες
 τοὺς τὰ κρατοῦν γερά κι ἀλαφρωμένα.
 Ἡ γῆ σας βλογημένη, πλουτοφόρα,
 ἄμετρα δίνει στὸν καθένα δῶρα.
 Μ' ἂν ἡ Πατρίδα θέλει, θὰ τᾶφίσει
 — νὰ πᾶει ἐκεῖ ποὺ ἡ δόξα τῆς ὀρῖζει...
 Ἡ Ἐλληνικὴ ψυχὴ σὲ σᾶς ἀνθίζει
 ἀνόθευτη σὰν τὴν τριγύρω φύση!...

Καβάλλα

ΜΑΡΙΑ ΖΑΜΠΑ

ΡΟΔΟΠΗ

Ν. Ποριώτη: Ροδόπη, τραγωδία. Σχ. 8ο, σελ. 101,
 ἄρ. 3. Βιβλιοπώλης: Βασιλείου καὶ Κουκιάρας
 (ἔδδος Σταδίου, 42), Ἀθήνα.

ΠΡΟΓΟΝΟΠΛΗΞΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΟ- ΝΟΦΟΒΙΑ

Γνωστό είναι ότι στην Πόλη υπάρχει ένας Σύλλογος, που λέγεται Φιλολογικός Σύλλογος.

Από το βήμα του Συλλόγου αυτού, που τώρα τελευταία κατόντησε μία σαρακοφαγωμένη φωλιά πεντέξη γιατρών και μερικών πανάρχαιων καθηγητών, ακούστηκαν πολλές φορές άρκετά σοβαρά πράγματα, ειπώθηκαν όμως και πολλές άνοησίες. Από το βήμα του Συλλόγου αυτού, που μās έβρισε έ Μιστριώτης και μās δνόμασε προδότες, από το βήμα του, που έπισήμως δέν αναγνωρίστηκε ή νεώτερη Έλληνική φιλολογία και δέν έγινε δεχτή ή πρόταση της Έδρυσης τμήματος της νέας λογοτεχνίας μας, από το ίδιο βήμα ακούστηκαν τίς προάλλες έπαναστατικοί λόγοι για τόν αρχιμαλλιάρδ κ. Παλαμά και τόν κ. Σπ. Μελά. Πώς αλλάζουν εί καιροί! Μόλις οί μαλλιαροί της Πόλης κουνήθηκαν λιγάκι και ούστησαν τδ «Προοδευτικό Κέντρο» τδ όποιο έργάζεται σοβαρά και ως τώρα έδωσε κάμποσες φιλολογικές βραδιές και διαλέξεις, νά, και ό μουχλιασμένος Σύλλογος πιάνει νά νωτερίζε έπιτρέποντας νά ήχουν μές στη μεγάλη μά άνωφέλεφτη αίθουσα του τά όνόματα Παλαμάς, Μελάς.

Τίς προάλλες λοιπόν μπροστά σέ άρκετό άκροατήριο, όπου είταν «έν σώματι» και οί μαθήτρες του Ζάππειου και μερικοί παπαδες, μίλησε ό καθηγητής του Ροβέρτειου κ. Ηλιού με θέμα : «Άλλο όλισθημα τών Έλλήνων Ίφενιστών: ή προγονοφοβία». Λέγει «άλλο όλισθημα» γιατί και πέρσει μίλησε για κάποιον «όλισθημα» ό κ. καθηγητής, όπου άνάφερε τίς «Άλυσιδες» του Ταγκόπουλου, τδ «Γυιό του Ησκιου» του Μελά και τούς «Καύμους της Λιμνοθάλασσας» του μεγάλου μας ποιητή Κ. Παλαμά. Δυστυχώς δέν είμουν σ' έκείνη τη διάλεξη και δέν ξέρω τί ειπώθηκε.

Άρχίζοντας λοιπόν ό άγορητής είπεν ότι και ή προγονοπληξία και ή προγονοφοβία είναι δυό άνώμαλες κατάστασες, δυό παθολογικά φαινόμενα. Και έπειδή πρόκειται περί της προγονοφοβίας, πήρε για παραδείγματα του Παλαμά τδ «Μεγάλο όνειρο», τδ «Τραγούδι του Χριστού» και τόν «Όλυμπιακό ύμνο», καθώς και του Μελά τδ «Χαλασμένο σπίτι». Ό άγορητής είχε την καλοσύνη νά μās διαβάσει από τδ αντιμαλλιαρικό βήμα τά παραπάνου είπωμένα ποιήματα και παρακάλεσε τδ άκροατήριο νά τάπολύσει «άνευ προκαταλήψεως» όπου μερικές φράσες θά προξενήσουν ριγος με τη μεγαλοπρέπειά τους. Άφου τά διάβασε, θέλησε νάποδείξει και

τδ «όλισθημα» του ποιητή. Και ποιό είναι νομίζετε; Ότι ό κ. Παλαμάς περιφρονώντας τούς άρχαίους, έμπνέεται άπ' αυτούς. Ένώ φωνάζει γκρεμιστε τάρχαϊτα μνημεία, άντλει τή μουσα του άπ' αυτά. Νά, λέγει, πώς αντιφάσκει ό ποιητής με την προγονοφοβία του, καθώς αντιφάσκουν όλοι οί τίμιοι άνθρωποι σήμερα. Όστερ' άπ' αυτά ό άγορητής έκανε μιά μικρή άνάλυση του «Χαλασμένου σπιτιού» του Μελά. Ό συγγραφέας, λέγει, είναι πολύ αξιέπαινος, γιατί θέλησε νά χτυπήσει με τδ έργο αυτό τόν άλκοολισμό και τίς κακές συνέπειές του που φέρνει, και τδ έργο θά είταν άψογο άν δέν είταν συμβολικό, άν οί ήρωες δέ συμβόλιζαν κάτι άλλο..... Δυστυχώς όμως οί μισοί οί ήρωες είναι μέθυστοι, άρα άρρωστοι, και οί άλλοι: μισοί είναι προγονόφοβοι, άρα κι αυτοί άρρωστοι. Αυτό τδ πρᾶμα λιγοστέζει τήν αξία του έργου και αυτό είναι τδ όλισθημα του Μελά κατά τόν κ. Ηλιού. Όστε οί «φίλοι ποιηται», λέγει, πάσχουν από προγονοφοβία, σάματις οί πρόγονοί μας φταίνε για τά δικά μας τά κακά. Και όμως, έξακολουθεί, έάν οί Βούλγαροι είχαν έναν Πλάτωνα κ' ένα Σωκράτη θά τούς χρησιμοποιούσαν διά κάθε βήμα τους..... Μεγάλα χειροκροτήματα του νοήμονος καινού).

Άλλά μήπως, όμολογεί ό ρήτορας, ό Ίφεν και ό Νίτσε δέ χτυπούσαν τούς άρχαίους, δέ φώναζαν νάπαλλαχτούμε άπ' αυτούς, δέ ζητούσαν τδ γκρεμισμά τους ;

Και τέλιωσε με τδ ρητό: «Όρθόν άλήθεια εί !»

Όλα καλά αυτά, που είπε ό κ. Ηλιού, αλλά τί ήθελε νά πει; Μήπως δέν ξέρα: ότι ό Παλαμάς ή ό Μελάς ή άλλος μαλλιάρδς φωνάζοντας για τδ γκρεμισμα τών άρχαίων, δέν τδ κάνουν από περιφρόνηση ; Η δέ βλέπει ότι οί ρωμιοί όλοι είναι άρρωστοι άπ' τήν προγονοπληξία και για τούτο πρέπει νά χτυπηθεί αυτή ;

Τέλος πάντων άν και ή διάλεξη του κ. Ηλιού δέν είχε κανένα βάθος, έμένα μ' εύχαρίστησε γιατί άρχισε νά φουά κάποιος άνεμος πιδ άμερόληπτος και νωτεριστικός στους καθηγητικούς και παιδαγωγικούς μας κύκλους. Τά προδοτικά και αναθεματισμένα βιβλία του Παλαμά άρχισαν νά διαβάζονται κι άπ' τούς πιδ φανατικούς όχτρούς της Ίδέας. Αυτό για τήν ώρα άρκει.

Είχαμε κ' ένα μικρό έπεισόδιο στη διάλεξη άπάνω. Ό άγορητής είχε άναφέρει ότι έμεις οί μαλλιαροί έχουμε τόν έγωισμό νά νομίζουμε ότι ό μαλλιαρισμός έκανε τήν Έλλάδα σήμερα μεγάλη, αυ-

τὸς ζωστάνεφε τὰ πνέματα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς ἔχουσε
αἷμα στὶς στεγνωμένες φλέβες του..... Γι' ἀπάντηση
λοιπὸν σ' αὐτὰ μαζωμένες φωνὲς ἀκούστηκαν στὴ
μεγάλῃ αἴθουσα νὰ λένε : «Μάλιστα, μάλιστα, αὐ-
τὸς τὰ ἔκανε !» Καὶ οἱ πῶ πολλοὶ ποῦ τὸ φώναζαν
αὐτὸ εἶταν μαθητὲς τοῦ κ. ἀγορητοῦ !....

Πόλη Γενάρης 1914

ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ

Η ΣΤΡΙΓΓΛΑ

Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω.
Παντου τρυπώνω,
Μαχαίρια χώνω,
Φαρμάκια χώνω κι ἀγκάθια μπιζώ,
Μέσ' στὶς φαμίλιες, μέσ' στα συνάφια,
Παντου γλυστράω,
Κι οχιες γεννάω
Μέσ' στα κουρέλια, μέσ' στα χρυσάφια.

Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω.
Ὅπου κι αν μπαίνω
Καρδιες μυαίνω,
Χαρες νεκρώνω, φωλιες γκρεμίζω.
Τροφή μου δάκρια, χολη και γαίμα.
Ὅπου γυρίστε
Θα μ' αντικρίστε
Σε κάποιο λογο, σε κάποιο βλέμμα.

Μή με ρωτήστε για τ' ὄνομά μου !
Και γω δεν ξέρω —
Ὅλα : Συφέρο,
Τιμη, Πατρίδα, Πίστη, δικά μου :
Μέσ' σ' ὅλα τ' Ἅγια τ' ἀνθρώπου μπαίνω
Σ' ὅλα τρυπώνω
Και τα λερώνω
Τ' ἀποχτηνώνω και τ' ασκημαίνω.

Ἐχω το ψέμα σκλάβον αράπη,
Δούλο πιστό μου
Το μόνο εχτρό μου
Ποῦχω στον κόσμο : τον λέν' Ἄγαπη—
Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω
Που ὅπου ξαμώνω
Καρδιες παγώνω !
Οχιες γεννάω ! σπῖτια γκρεμίζω !

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: ΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΟΜΟΣ Α'. *Φωτεινὴ Ἐάντην.—Ἐτέλλα Βιο-
λάντη.—Ραχήλ.—Πειρασμός.*

ΤΟΜΟΣ Β'. *Ψυχοδόββατο.—Χερουβείμ.—
Πολυγαμία.—Μονάκριβη.*

Μέσα στοὺς δυὸ αὐτοὺς τόμους, βρίσκονται τυ-
πωμένα δράματα καὶ κωμωδίες τοῦ κ. Ξενοπούλου,
ποῦ παιχτήκανε τὰ τελευταῖα χρόνια σὰ καλοκαι-
ριάτικα θέατρά μας μὲ ἀρκετὴ ἐπιτυχία, ἀπὸ τοὺς
θιάσους τῆς κ. Κυβέλης Ἀδριανοῦ καὶ τῆς δ. Μα-
ρίκας Κοτοπούλη.

Τὸν καιρὸ ποῦ παρισταθῆκανε, οἱ ἐφημερίδες
μιλοῦσαν ἐνθουσιαστικὰ κι ὁ «Νουμάς» δὲν παρά-
λειπε νὰ τὰ κριτικάρη στὶς στήλες του. Οἱ ἴμνοι τῆς
δημοσιογραφίας κ' οἱ ἐπιφύλαξες τῆς κριτικῆς, δὲν
ἀλλάζανε βέβαια τὸν κ. Ξενοπούλο. Μένει πάντα ἕ-
νας ξεχωριστὸς συγγραφέας, ποῦ ἐργάστηκε γιὰ τὸ θέα-
τρο μὲ ζῆλο καὶ ἀφοσίωση, μὰ ποῦ δὲν κατάφερε
στὴν καθαρὴ του ἐμπνευσι νὰ δώσῃ τὴ μορφὴ καὶ
τὴ ζωὴ ποῦ τοῦ ζητοῦσε. Κάποιο πνεῦμα ἐπιχειρημα-
τικὸ, νὰ ποῦμε, τὸν τραβοῦσε δῶθε κεῖθε καὶ τοῦ
χρωμάτιζε τὰ ἔργα μὲ κάτι πρόχειρο καὶ περαστικὸ,
ἀνάξιο πάντα γιὰ τὸ παινεμένο ταλέντο τοῦ συγγρα-
φέα τους. Εἶναι σημαντικὸ τὸ παράδειγμα τῆς «Στέλλ-
λας Βιολάντη» ποῦ ἡ δευτέρη πράξι της ἀλλάχτηκε
ὅταν εἶτανε γιὰ νὰ παιχτῇ τὸ δράμα ἀπὸ τὸ θίασο
τῆς δ. Μαρίας Κοτοπούλη. Τοῦτο ἔγινε ἐπειδὴ τὸν
καιρὸ ἐκεῖνο, τὸ κοινὸ θάμαζε τὸ μακαρίτη κωμικὸ
Σαγιώρ, καὶ ὁ συγγραφέας ἤθελε νὰ χάσῃ καὶ δαύ-
τονε στὸ ἔργο, δημιουργώντας ἐπιτηδες ἓνα ρόλο
κατάλληλο.

Ὁ κ. Ξενοπούλος στέκεται καὶ συμβολίζει τὴ με-
ταβατικὴ ἐποχὴ τοῦ ρωμοῦ λογίου. Οἱ παλαιοὶ λό-
γιοι, ἐξὸν ἀπὸ λίγους, εἶταν εὐχαριστημένοι καὶ δο-
ξαζόμενοι ἀκολουθώντας τὰ χοντρά καὶ ἡλιοπατημέ-
να ἰδανικά τῆς σύχρονης τους κοινωνίας, τριγυρίζον-
τας μέσα σ' αὐτὴ καὶ διψώντας τεμπελὰ καὶ τι-
μές. Ἀργότερα πολὺ, σὰν περάσαν οἱ ρομαντισμοὶ
καὶ φύσηξε καινούργιος ἀέρας, καὶ μάλιστα μὲ τὴν
δρμὴ τοῦ γλωσσικοῦ ἀγώνα, ποῦ τὰ ἑλληνικὰ γράμ-
ματα βαφτίστηκαν στὴν κολυμπήθρα τοῦ ξαναγεννη-
μοῦ, ἦρθε ὁ λόγιος ὁ ἄξιος ἀγνάντια στὴν κοινωνία
σὰν ὀχτρός κι ἀντίδικος, θέλοντας νὰ τὴ σύρῃ ἀνήμ-
πορη, στὶς πνευματικὲς κορφές, στὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ,
ποῦ αὐτὸς ἄρχισε νὰ νοιώθῃ καὶ νὰ λαχταρᾷ. Εἶταν

Ἐντιωρόδωκος τοῦ «Νουμά» σὲν Λαζονίκη

δ κ. Π. Θ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

C/O The American Tobacco Co

ή στιγμή, πού ο λόγιος γινόταν προφήτης και μάρτυρας μαζί. Περιφρονούνε δημοσιογραφία και κοινωνία και παραμέριζε για να κλειστή στο κελλί των ιδανικών του, όπου ή τον έφτανε ή βρισιά και ο φτόνος (Παλαμάς) ή τον έ συντριβε ο χαμός και ή εγκατάλειψη (Κρυστάλης, Καμπύσης).

“Ο συγγραφέας του «Κόκκινου Βράχου» μήτε το ένα έκαμε, μήτε το άλλο έπαθε. Ακολούθησε τα νέα ιδανικά, ίσα μ’ ένα σημείο ακίνδυνο, και προσπάθησε να ντύση μ’ αυτά την ειλικρινή εργασία του, πού δέν την ήθελε όμως και ύλως διύλου τραβηγμένη από την όρεξη και το βαθμό της νόησης της κοινωνίας πού τον περιτριγύριζε. Φανταζότανε μάλιστα πως έτσι, δημιουργούσε μια φιλελευτερώτερη κοινή γνώμη αγάλια αγάλια. Έκανε και τις δυνατές υποχώρησες όπου δέν μπορούσε να τα βγάλη πέρα. Δούλευε στο μεταξύ και στη δημοσιογραφία. Είναι μια θεωρία κι αυτή, του συμβιβασμού, πού την παραδέχονται μερικοί. Δέ θέλουμε βέβαια με τούτο να κακίσουμε τον κ. Ξενόπουλο. Έξηγοΰμε μόνο την ψυχολογική βαθμίδα, πού θα σταθή κανείς για να κρίνη και του χαραχτηρίση τή φιλολογική του εργασία.

“Όσο για τάλλα, συσταίνουμε το διάβασμα των δυο τόμων του «Θεάτρου» του, όπου βρίσκονται μέσα σελίδες πρώτης αράδας, αξίες για να τού δώσουνε τον πρεπούμενο σεβασμό και την οφειλόμενη τιμή.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΧΕΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΡΧΙΚΟΝ 6,000,000 ΔΡΑΧΜΩΝ
ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ 1,500,000 ΔΡ.

Έστυστήθη από την Έθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος και από άλλους Κεφαλαιούχους, φίλους του λαού.

Η Κυβέρνησις έχει αντιπρόσωπον, ο οποίος παρακολουθεί τας εργασίας της Τραπέζης και λαμβάνει μέρος εις τα Συμβούλιά της.

»»» ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ «««

Η ΛΑΪΚΗ δια να εξαπλώση εις τον λαόν το πνεύμα της αποικιακούσεως, δέχεται εις το Ταμειυτήριόν της καταθέσεις από μίαν δραχμήν έως πέντε χιλιάδας δραχ. και δίδει τόκον 1/4 τα 0/0. Διά τας καταθέσεις εις χρυσόν 3 1/2 τα 0/0. Κάθε καταθέτης εμπορεί να πάρη όπισω τα χρήματά του, όποτε θέληση, είτε όλα, είτε μέρος.

Η Λαϊκή Τράπεζα δέχεται και καταθέσεις μη κερδοσκοπιαν.

ΤΟ ΔΑΣΟΦΥΤΕΜΑ ΤΩΝ ΒΡΑΧΩΝ ΤΡΙΓΥΡΩ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Και πουθενά δέν έχει ή γή μεγαλοσύνη τέτοια σαν την άγεροζορέμαστη μεγαλοσύνη πού έχουν οι βράχοι, οι βράχοι, οι βράχοι σου, στις γής το έμπι, κυνλώποι βράχοι της στεριάς, βράχοι του πέλαου οκέλλες,
βράχοι, οά βάθρα, οπάνω τους για να δεχτούν, ποιός ξέρει, στημένα ποιών οόδεων ογάλαμα και οκώχτρα, και ποιών του κόσμου άπαρηγητών άσχητηριά. ποιός ξέρει! Βράχοι πού μόνο τούρανού τα σύγνεφα σαν παίρνουν πρόσωπα χιλια φανταχτά άζωγράφιστα μπορούνε κι άγγάντια στην άγριάδα τους κι όμπρός στην όμορφιά τους να παραβούν

(ΠΑΛΑΜΑΣ. Φλογέρα του Βασιλιά)

Μήν τούς άγγίζετε, μή τούς σκεπάσετε, μή τούς οσκιώσετε, άφήστε τους ξεσκεπούς, άφήστε τους να τρώνε το φώς της ήμέρας, πού τούς τρέφει τόσα τόσα χρόνια. Το φώς πού είναι ή ζωή τους, πού δέν το χορταίνουνε, πού το ρουφάνε όλη τή μέρα για να το έχουνε και τή νύχτα ακόμα και να γίνουονται ούτόφοποι, άμα φύγη ο ήλιος και δένουν τότε αυτοί το φώς στη γύρω σκοτεινιά.

Τί ος έκαναν, τί ος έφταξιν και θέλετε να τούς οβύσετε και θέλετε να τούς οάψετε; Οί παλιότεροι Αθηναίοι πήγαν να τούς σκοτώσουν, να τούς κάνουν νταμάρια για άσρέστη και μερικοί απ’ αυτούς μάζ’ δείχνουν ακόμα σήμερα, τις λαβωματιές τους, στο φώς της ήμέρας, και την άγριάδα τους, όταν νυχτώσι, γιατί τούς άγγιξε άνθρωπινο βέδηλο χέρι και στοιχειώσανε...

Αφήστε τους τούς ήμερους τούς βράχους στην ήσυχία τους με την όμορφιά τους, με το χρώμα το δικό τους, με τα χιλια δηλαδή χρώματά τους, π’ αλλάζουν σαν τή θάλασσα απ’ το πρωί ως την νύχτα. Σεβασθήτε τή γύμνια τους, γιατί αυτή είναι ή όμορφιά τους και μη θελήσετε να τούς ντύσετε γιατί δέν ντύουν ποτέ τα ογάλαμα. Τα ρούχα τα δικά τους πού είναι από ασφάδαλους και άγριοοιολέτες κι όλα τα παραπεταμένα τούς φτάνουν για να μοιράζουν τα μαλάματα του μεσημεριού, τα ρουμπίνια της Δύσης και τα μαβιά βελούδα της νύχτας.

Θέλετε να δείξετε το σεβασμό σας, την αγάπη σας, και να τούς φυλάξετε απ’ τα κτήνη και τούς χυδαίους ανθρώπους; βάλτε τους χρυσά κάγκελλα πηγύρω και τίποτες άλλο, αυτά και μόνο, γιατί με

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχτήτης: Δ. Π. ΤΑΙΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Γιά τήν Ἑλλάδα καί τήν Κρήτη δο. 10. Γιά τό ἔξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Γιά τίς ἐπαρχίες δεχόμαστε καί τρίμηνες συντρομές (3 δο τήν τριμηρία).—Κανένας δέ γράφεται συντρομητής ἄ δέν ἀρροπλερώσει τή συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. -- Τὰ περιουμίνα φύλλα πωλούνται σὺν γραφεῖο μὲς διὰ τὴν τιμὴν.

Βρίσκεται στήν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κιάσκια, καί στίς ἐπαρχίες σ' αὐτὰ πρῶτορῆια τῶν Ἐφημερίδων.

τὰ κυπαρίσσια σας τοὺς σαβανώνετε καί μὲ τὰ φοινικόδεντρα τοὺς φασκελώνετε ...

Κ. Γ. Κ.

Γ. Γ. Τώρα μαθαίνω ὅτι οἱ πρόσκοποι μὲ τὸν ἀρχηγό τους ἐπῆγαν μιὰ Κεριακή κ' ἐφύτρεψαν χιλιά δέντρα στὸ λόφο τοῦ Φιλοπάππου κλπ. κλπ. Δὲν ἔχω παρὰ νὰ εὐχηθῶ στὸ μέλλοντα ἀρχηγὸ τῶν προσκόπων μετὰ 20 ἔτη, ἀφοῦ ποτέ τους δὲ θὰ δοῦν νὰ περπατήσῃ Ἑλβετικὴ γελᾶδα στὸ λόφο τοῦ Φιλοπάππου νὰ παραλάβῃ τότε τοὺς προσκόπους του ἀλλὰ καί μ' ἓνα κουτί σπέρτα τὸν καθένα στὸ χέρι.

Παραγράφια

Ο ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ ἔχασε τὴν Διμαρχία μὲ ἀρκετὲς χιλιάδες ψήφους. Πῶς συνέβηκε αὐτό, εἶναι ζήτημα ποῦ ἀξίζει νὰ ξετασθεῖ πλατιά. Δὲν τὸν ἔφαγε μόνον ὁ Βενιζελισμὸς, οἷτε ἡ ἀπόλυτη μπιστοσύνη ποῦ γεννήθηκε στὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ γιὰ τὸν κ. Μπενάκη. Τὸν ἔφαγε καί κάτι ἄλλο σπουδαιότερο. Τὸν ἔφαγε καί ὁ ἴδιος... ὁ Μερκούρης, ποῦ αὐτοπολεμήθηκε δεινά. Ὁ λαὸς τὸν ἔκλεξε Διμαρχὸ του πρὸ δεκαπέντε περίπου χρόνια χτυπώντας μὲ τὴν ἐκλογὴ του τὸν πολιτικὸ κοτζάμπασισμό, καί ὁ Μερκούρης ἄφισε νὰ μετιμορφωθεῖ, ἀσύνειδα ἴσως, καί ὁ ἴδιος σὲ κοτζάμπαση, μὲ τὸ ἀνακάτωμά του στήν κιάθε ἐκλογὴ, μὲ τὴν τυραννική ὀλιγαρχία ποῦ εἶχε ἰδρῶσει ἡ ὑπαλληλία του, καί μὲ τόσα ἄλλα. Κ' ἔτσι αὐτὸς ποῦ δούλεψε ἀληθινά, ποῦ πόνεσε τὸ Δῆμο, ποῦ πῆρε τὰ δημοτικά συμφέροντα σὰ δικά του, εἶδε σὲ μιὰ στιγμή νὰ γκρεμίζεται ἡ δημοτικότητά του καί νὰ **καθαίρεται**.—γιατί, **καθαίρεση** καὶ ὄχι ἀπλή ἀποτυχία εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῆς προπερασμένης Κεριακῆς.

Αυτηρό, μὰ ἓνα μάθημα εἶτανε καὶ αὐτό, μάθημα ποῦ μπορεῖ—καὶ ἀξίζει— νὰ ἀφελήσῃ καί τοὺς διαδόχους του.

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ τὸ «Μέλλον» τοῦ κ. Κουλουμβάκη. Βγαίνει κάθε Κεριακή καί πωλιέται μιὰ πεντάρα. Τὴ σύσταση αὐτὴ τὴν κάνουμε στοὺς ὁμόφρονες, στοὺς δημοτικιστάδες. Ἀγοράζετέ το γιὰ νὰ ἑξακολουθήσει νὰ βγαίνει, γιὰ νᾶχουμε καί μεῖς ἓνα ὄργανο. Γιατί ἀληθινά, γιὰ τὴν προπαγάντα μας δὲν μποροῦσε νὰ βρεθεῖ καταλληλότερο ὄργανο ἀπὸ τὸ «Μέλλον» τοῦ κ. Κουλουμβάκη. Μᾶς πολυμάει τόσο εὐθυσμα, τόσο ἠλίθια, τόσο παλιάτσικα, ποῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ διαβάσει τὴν πολεμικὴ του καί ὁ φανατικότερος καθαρουσιάνος καί νὰ μὴ γίνῃ στὴ στιγμή μαλλιαρός.

Κι ἀπόδειξη: Στὸ τελευταῖο φύλλο του λέει πῶς τὰ βιβλία τῆς κ. Δέλτα εἶναι ἀντιεθνικά, ἀντιβασιλικά, ἀντικοινωνικά. Τὶς ἀνοησίες αὐτὲς τίς πρωτοεῖτε, καθὼς εἶναι πασιγνώστο, ὁ κ. Ἀμπελᾶς. Γιὰ νὰ πῆ ἓνας ἠλίθιος, μὲ τὸ συμπάθειο, μιὰ κουτομάρα, εἶναι ἀπαράσιτο νὰ βρεθεῖ κ' ἓνας ἄλλος ἠλίθιος νὰ τὴν πιστέψῃ, κ' ἓνας τρίτος πῶ ἠλίθιος ἀκόμα νὰ τὴν ξαναμασήσει.

Ὁ κ. Κουλουμβάκης τὴν ξαναμάσησε, κ' ἔτσι μὲ λύπη μας τὸν κατατάσσουμε στὴν τρίτη τάξη, τὴ βαρύτερη.

ΠΡΟΤΥΠΟ ἀληθινά τὸ «Πρότυπον Λύκειον» τοῦ κ. Κωνσταντινίδου καὶ ὅσα παιδιὰ μποῦνε κεῖ μέσα τάγατοῦνε σὺν τὸ σπῆτι τους.

Αὐτὸ μᾶς τὸ βεβαιώνουν πολλοὶ γονεῖς, μᾶς τὸ βεβαίωσε καί ἡ κ. Εὐρήνη Δημητριάκοπούλου μὲ τὴ φωτεινὴ, δλοζώντανη, γιομάτη οὐσία διαλέξῃ τῆς ποῦκαμε στὸ Λύκειο τὴν προπερασμένη βδομάδα.

Μᾶς εἶπε πῶς πρέπει νὰ μορφώνονται τὰ παιδιὰ—καί μᾶς τὸ εἶπε τόσο ζωντανά, τόσο ριζοσπαστικά, τόσο ὁμορφα ποῦ ἀπορούσαμε σ' ἀλήθεια ἂ βρισκόμαστε μέσα σ' ἑλληνικὸ σκολειό—ἄχ! πόση μούχλα δὲν κρύβουν οἱ δύο αὐτὲς λέξεις!—ἢ σ' ἓνα δημοτικιστικὸ κέντρο.

Η ΑΠΕΡΓΙΑ τῶν τυπογράφων μᾶς ἀνάγκασε, καθὼς καί ὅλα τᾶλλα περιοδικά, νὰ μὴ βγάλουμε φύλλο ἰστίς βδομάδες τώρα.

Ἐπιτυχῶς ὁ ἰδιοχτήτης τοῦ τυπογραφείου κ. Δελγηγιάννης δέχτηκε νὰ μᾶς βγάλῃ τούτῃ τὴ βδομάδα φύλλο, κ' ἔτσι μὲ τὰ παραπανιστὰ τυπογραφικά ποῦ θὰ πλερώνουμε ἐλπίζουμε πῶς τὸ φύλλο δὲν καὶ ὁμιτρός νὰ βγαίνει ταχτικά.

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Τόμος Δεύτερος (400-450 σελίδες)

Συντρομή φρ. 10, προκληρωτέα.

Διεύθυνση «Grammata» Β. R 1146, Alexandri (Egypte)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (*)

ΜΑΘΗΜΑΤ' ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΣΝΙΑ. Πολύ διαφωτιστική μᾶς φαίνεται μιὰ ἐκθεση, πού δημοσιεύεται στή «Ν. Ἑλλάδα», γιὰ τὴν οἰκονομικὴ διοίκηση καὶ τὴν ἀγροτικὴ κατάσταση τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, γραμμένη ἀπ' τὸν ἀποσταλμένο τῆς Κυβέρνησης Ἡλία Ἀναστασιάδη.

Τις χῶρες αὐτὲς ἡ Ἀουστρία, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐκθεση, δὲν τὶς λογάρισε οὔτε τὶς λογαριάζει γιὰ ἰσότητες μετὰ τὶς παλιότερες τῆς αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ γιὰ ξένες, γιὰ ὑπόδουλες, κατάλληλες γιὰ ἐκμετάλλευση μονάχα οἰκονομικῆ.

Ἡ ἀγραμματοσύνη πλημμυράει σ' αὐτὲς ὕστερ' ἀπὸ τριάντα πέντε χρόνων Ἀουστριακῆ διοίκηση. Βιομηχανία δὲν μπορεῖ νὰ προκόψῃ ντόπια, γιατί ἔχει νὰ παλαίψῃ μετὰ τρικλοποδιὰς τῆς Ἀουστριακῆς καὶ Οὐγγαρῆς. Τράπεζες δανειστικῆς λειτουργήσαν κάμποσο καιρὸ γιὰ κερδοσκοπία. Οἱ τελωνιακῆς εἰσπράξεις δὲν ξοδεύονται γιὰ ὄφελος τοῦ τόπου, ἀλλὰ τραβιοῦνται ἀπ' τὴν Ἀουστρία. Τὰ δημόσια ἔργα πού γίνονται εἶναι τὸ πῖοτερο γιὰ στρατιωτικὸς σκοπὸς. Καὶ τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα δὲ λύνεται ὀριστικῶς, γιατί δὲ συμφέρει ἡ ὀριστικὴ του λύση στὴν Ἀουστριακὴ πολιτικὴ. Γιατὶ ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τοῦ τόπου τὸ τρίτο εἶναι Μουσουλμάνοι, καὶ αὐτοὶ ἔχουν σκεδὸν ὅλη τὴν καλλιεργήσιμη γῆ, εἶναι οἱ τσιφλικάδες, καὶ τὰ δύο τρίτα Σέρβοι καὶ Κροάτες χριστιανοί, πούναι τὸ πῖοτερο γεωργοὶ δίχως ἰδιοκτησία, καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀουστρίας θέλει τοὺς Μουσουλμάνους φίλους τῆς καὶ τοὺς Σέρβους ὑπόδουλους. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀποφασίζει τὴν ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση, πούναι ἐκεῖνο πού χρειάζεται γιὰ νὰ προκόψῃ ὁ τόπος.

Λοιπὸν ἐμεῖς δὲν ἔχουμε νὰ μιμηθῶμε τὰ τίποτα τὴν Ἀουστριακὴ πολιτικὴ στὴ Βοσνία, ἐξὸν ἴσως στὸ πιστωτικὸ σύστημα πού ἰδρύθηκε τελευταία καὶ στὸ ζήτημα τοῦ χτηματολόγιου. Ὅξω ἀπ' αὐτὰ χρέος ὅλος διόλου ἀντίθετα νὰ ἐνεργήσουμε. Ἐμεῖς τὴν Κρήτη, τὰλλα νησιά, τὴ Μακεδονία, τὴν Ἡπειρο δὲν τὰ πήραμε γιὰ ἐκμετάλλευση. Εἶναι χῶρες Ἑλληνικῆς ἰσότητος μετὰ τὴν παλιὰ Ἑλλάδα. Πρέπει νὰ φροντίσουμε νὰ λείψῃ σ' αὐτὲς ἡ ἀγραμματοσύνη. Πρέπει νὰ πυκνώσουμε τὴ συγκοινωνία καὶ

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ». Ἀπὸ τὶς ἀπαντιεὶς Ἐπιθεώρησης πού μᾶς ἔστειλε ὁ ἀκριβὸς μας συνεργάτης Λυδὸς Ποδαβρὸς, ὅσο τὸ φύλλο δὲν ἔβγαине ἔνεκα τῆς ἀπεργίας, παίρνουμε ὅσα σκετίζονται μετὰ ζητήματα πού δὲν ἀλλάξαν ὄψη, ὅπως λ.χ. τὸ Ἡπειρωτικὸ καὶ ἄλλα, μετὰ λύση μας ἀφίοντος καταμέρους φωτεινῆς κρίσεως καὶ γνώμης γιὰ ζητήματα πού μπορεῖ νὰ περὶ κανεὶς πῶς μπαγιατέψανε πιά.

νὰ τὴν κάνουμε φτηνὴ καὶ μετὰ ἔχει ἀκριβώτερα σιδηροδρομικὰ τιμολόγια παρὰ στὴν παλιὰ Ἑλλάδα. Κ' οἱ χῶρες μας αὐτὲς θὰ συνεισφέρουν βέβαια τὴν ἀναλογία τους γιὰ τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ Κράτους ἀλλὰ πρέπει καὶ τὸ Κράτος νὰ φροντίξῃ γι' αὐτὲς ἔχει λιγώτερο παρὰ γιὰ τὶς παλιές. Καὶ τὸ ἀγροτικὸ μας ζήτημα πρέπει ἐμεῖς νὰ τὸ λύσουμε, ὅπως ἔπρεπε νὰ τὸ λύσῃ καὶ ἡ Ἀουστρία στὴ Βοσνία, ἂν ἤθελε σωστὰ νὰ ἐνεργήσῃ, δηλ. μ' ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ στηριχτοῦμε σ' ἀριστοκρατικὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα, νὰ ὑποστηρίξουμε τοὺς Μουσουλμάνους ἢ ὅποιους ἄλλους τσιφλικάδες. Αὐτοὶ, ἂν θένε, ἂς φύγουν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἄν χρειάζομαστε ἐμεῖς, χρειάζομαστε ὄχι τοὺς τσιφλικάδες, ἀλλὰ τοὺς γεωργοὺς Μουσουλμάνους. Αὐτοὺς ἂν τοὺς ὑποστηρίξουμε, δὲν πιστεύουμε πῶς θὰ φύγουν ἀπ' τὸν τόπο μας. Καὶ δὲν ἔχουμε Σέρβους γιὰ νὰ καταπιέσουμε ἐμεῖς ὅπως οἱ Ἀουστριακοί. Ἄν μετὰ τὴν ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση ὠφελιοῦνται τυχὸν καὶ πληθυσμοὶ ἀλλόφυλοι, τόσο τὸ καλύτερο θὰ βραῦνε καλὴ μάννα τὴν Ἑλλάδα.

Ἔτσι πρέπει νὰ μεταφράσουμε Ἑλληνικὰ τὰ Ἀουστριακὰ μαθήματα ἀπὸ τὴ Βοσνία.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ «ΠΑΛΙΝΟΣΤΟΥΝΤΑΣ». Γράφτηκε στὶς ἐφημερίδες ἔτι Βούργαροι καὶ Τούρκοι, πού εἶχαν φύγει ἀπὸ τὰ νέα Ἑλληνικὰ μέρη ἀφίοντας τὰ χτήματά τους, γυρίζουν τώρα πίσω. Λοιπὸν θὰ ξαναπάρουν ὅσα εἶχαν ἀφήσει; Πολὺ καλά, ἀλλὰ τάχα φροντίζει ἡ Κυβέρνησή μας νὰ ξαναπάρουνε τὶς ἀρπαγμένους περιουσίες τους καὶ ὅσοι δικαίως μας ἔφυγαν ἀπ' τὸ Βουργάρικο καὶ ἀπ' τὸ Τούρικο γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι; Οἱ Ξανθιώτες π.χ. πούναι ὅλοι μαζεμένοι κάπου στὸ Σαρισαμπάν; Ἄλλοι, γιατί ἐμεῖς νὰ ξαναδώσουμε κείνα πού πρέπει νὰ δοθοῦν στοὺς πρόσφυγές μας, πού ἔφυγαν ἀπ' τὴ σφαγὴ καὶ τὸ ἀτίμασμα, ἐνῶ ὅσοι ἔφυγαν ἀπὸ δικές μας χῶρες δὲν εἶχαν λόγον γιὰ νὰ φύγουν;

ΣΥΜΦΩΝΑΜΕ, ΑΛΛΑ. Συμφωνᾶμε μετὰ τὸν κ. Π. Ἀραβαντινὸν—δὲς τὸ ἄρθρο του στὴ «Ν. Ἑλλάδα» ἀρ. 117—ἔτι «πλεῖν ἀνάγκη», ἔτι τῆς θάλασσας ἢ κυριαρχία εἶναι ζήτημα ζωτικώτατο γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καὶ πρέπει μετὰ κάθε θυσία νὰ μὴ τὴν χάσουμε. Ἀλλὰ παρατηροῦμε κιάλας ἔτι, ἐπειδὴ κείνοι πού θὰ ὠφεληθοῦν τὸ πῖοτερο ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ θαλασσοκρατία, εἶναι οἱ ἀτμοπλοῖκός

εταιρείες κ' οί έφοπλιστές, πού τώρα θα κάνουν διπλά και τριδιπλα τὰ βαπόρια τους, είναι δίκαιο και να μπούνε πρώτοι στις θυσίες, για ναποχτήσουμε τη χρειαζόμενη θαλασσοδύναμη, όχι να ζητάνε και ρέστα για τις επιτάξεις. Τι διάβολο, δλοι μαζί δέ μπορούν να κάνουν ό,τι έκανε ένας Άβέρωφ; Και είναι δίκαιο να βαρυφορτώνεται όσο δέν παίρνει ή γεωργική και κάθε άλλη τάξη, για ναχουνε αυτοί τη μεγαλύτερη ωφέλεια; Άς ανοίξουνε λίγο και τὰ πουργιά τους. Έπίσης και οι κύριοι έμποροι.

Συμφωνάμε ακόμη και με τὸ ζήτημα πού άγγίζει τὸ ίδιο άρθρο, ότι πρέπει να λογαριασθῆ ή γνώμη τῶν υπεύθυνων θαλασσομάχων—μόνο δέ θέμε να γενικευτῆ ή τέτια άρχή, να ζητηθῆ π. χ. ή γνώμη τῶν γραμματικομάχων για τὰ εκπαιδευτικά νομοσκέδια—για τὸ είδος τῆς ναυτικῆς μας δύναμης, γιατί καιρός δέν είναι για πειράματα. Φτάνει αὐτή ή γνώμη να ζητηθῆ και να γνωριστῆ με τὸν κατάλληλο τρόπο.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ THUMB. Άπ' τὴν «Ήστία μαθαίνουμε ότι ο καθηγητῆς Thumb εξετάζοντας σὲ άρθρο του, πού δημοσιεύτηκε στην Contemporary Review, τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς μας, αποδείχνει φεύτικη τὴ θεωρία τοῦ Φαλμεράιερ και συμπεραίνει ότι «λόγοι ιστορικοί και εθνογραφικοί επιβάλλουν τέτια λύση τοῦ Βαλκανικοῦ προβλήματος, ὡστε ή φυλὴ πού στην αρχαιότητα και σὰ μεσαιωνικά χρόνια κυβέρνησε τὸ Αἰγαίο πέλαγος ναποχτήση και πάλι τὴν ιστορική της θέση».

Εὐχαριστοῦμε τὸν καλὸ και ἀξιο φίλο τῆς Νέας και ζωντανῆς Ἑλλάδας. Και πιστεύουμε κίόλας ότι μ' ὅλη τὴν τρομερὴ αντίδραση πού βρίσκουμε ἕνα γύρο μας και ἀπὸ κει ὅπου δέν ἔπρεπε, δὲ θάρρηση κάποια καλὴ Μοῖρα να μᾶς θρονιάση στην ιστορική μας θέση, κατὰ τὸ συμπέρασμα τοῦ φίλου μας.

«ΚΥΚΛΟΠΟΙΗΣΙΣ!» Τὸ arrotondamento, δηλ. τὸ πολὺ ἀπλά κ' ἑλληνικά «στοργγύλεμα», ἀπανωτὲς φορές ἀποδόθηκε στη «Ν. Ἡμέρα» με τὸ «κυκλοποιήσις». Ἡ ἴδια ἐφημερίδα για να διορθώση τὸ λάθος της, είχε τὴν ἄλλη μέρα ἕνα ἀρθράκι με τὸν τίτλον «Στοργγυλοποιήσιν», ἀλλὰ δέν τὰ κατάφερε να ξεχασθῆ ή πρώτη της μετάφραση, πού τὴ σχολίασε και ή «Πατρίς». Κι ἀφοῦ οί ἴδιοι οί καθαρευουσιάνοι γέλασαν, δέν ἀντέχουμε να μὴ γελάσουμε κ' ἡμεῖς για τὴν καθαρευουσιάνικη γλωσσική «σαλατοποιήσιν». Γελώντας ὅμως ἔχουμε και τὴ λύπη ότι αὐτὲς οί «κυκλοποιήσεις», οί γλωσσικὲς

αὐτὲς ἀηδίες, είναι κοντὰ σ' ἄλλα μας ἐλαττώματα ἔθνικά σὰν τρικλοποδιὲς στὸ δρόμο πού πηγαίνουμε για να φτάσουμε ἐκεῖ πού θέλει ὁ Thumb.

ΓΙΑ ΤΑΠΟΚΑΛΥΨΤΗΡΙΑ. Άς ποῦμε δῶ και δυὸ λόγια για τὰ ὅσα δημοσιεύονται στην «Άκρόπολη ἀπὸ ἕνα μῆνα τώρα και ἀπάνου με τὸν τίτλο: «Πρωτότυποι ἀποκαλύψεις περὶ τῆς Διεθνoῦς Ἡπειρωτικῆς Ἐπιτροπῆς». Τις βρίσκουμε τις ἀποκαλύψεις αὐτὲς ἀξίες, ἀφοῦ γραφτοῦνε με σειρά και με δίχως περιττὴ πολυλογία κ' ἐπαναλήψεις και τὰ «ἐν παρόδῳ» λεγόμενα, να σκορπιστοῦνε για να διαβαστοῦν ἀπ' τὸ παγκόσμιο κοινὸ. Γιατί πραγματικά ἀνταποκρίνονται στὸ ὄνομά τους: Ἀποκαλύπτουν. Ξέραμε βέβαια ἀπὸ τὰ πρὶν πὼς ή Διεθνή Ἐξεταστική Ἐπιτροπὴ είχε σκοπὸ ἀπλῶς να ἐπικυρώση ὅπως ὅπως παρμένες ἀποφάσεις, να τᾶβρη Ἀρβανίτικα τὰ μέρη ὅπου γύρισε και ὅπου δὲ γύρισε, για να δικαιολογηθῆ ή ἀδικία. Ἀλλὰ δέν εἶταν περιττὸ να μάθουμε οὗτ' είναι περιττὸ να φωτίσουμε και τὸν ξένο κόσμο για ὅλα ὅσα λένε οί «ἀποκαλύψεις». Και τί δὲ λένε! Σὰν με Κινηματογράφου περνοῦνε μπρὸς μας ὅλας οί Ὑψηλότετες Πανουργίες» τοῦ συμπατριώτη τοῦ Μπερτόλδου Καστόλδι, οί γεννημένους με σκοπὸ να πολιτογραφῆσουν Ἀρβανίτες κείνους πού θένε νᾶναι Ἕλληνες, ὅλα τὰ καμώματά του και οί προστυχίες του. Και τῶν ποδιῶν του ή βρώμα φτάνει ἴσα με τὴ μύτη μας. Και προβάλλει μπρὸς μας χτυπητὴ ή ἀγανάκτηση πού ἐγεννοῦσαν τὰ φερόματα τοῦ βρωμανθρώπου στὰ ἐπίδικα Ἕλληνικά μέρη, ἀπ' ὅπου πέρασε. Και βλέπουμε και τὸν Ἐγγλέζο Πρόεδρο να βρίσκει χρέος και ἀποστολή του τὸ να σκεπάζη τοῦ Καστόλδι τις πομπές, για να μὴν πέση στὰ μάτια τοῦ κόσμου ή ἐπιτροπὴ. Και νομίζουμε πὼς είναι μπρὸς μας και γρινιάζει και θέλει Ἕλληνες και αὐτὴ να φάη, ή στρίγγλα Ἐγγλέζα, ή Τουρκολάτρισσα γυναίκα τοῦ Προέδρου. Και τὴ γουρουνιά τοῦ Γερμανοῦ τὴν αἰστανόμαστε, και τ' Ἀουστριακοῦ τὴ λύσσα. Και μᾶς περιγράφεται τὸ δοξασμένο τοῦ Μπιλλίνσκι τέλος κ' οί τρυπητὲς κάλτσες τῆς Μπιλλίνσκινας. Και πόσα ἄλλα! Γλέντι σωστὸ, θλιβερὸ γλέντι ὅμως για μᾶς τοῦς Ἕλληνες, πού βλέπουμε πὼς οί ἄτιμοι Εὐρωπαῖοι κεφαλαιοκράτες, με τί τρόπους και με τί ὄργανα, σὰν τὸν Καστόλδι, μᾶς πουλοῦν και μᾶς ἀγοράζουν.

Μαζὶ με τὴν περιγραφή τῶν ἀνθρώπων και τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουμε στις «ἀποκαλύψεις» και πολλὲς πετριές, με ή χωρὶς ντοκουμέντα, ἐνάντια στη διαγωγή τοῦ ἐπίσημου Κρότους μας στὸ ζή-

τημα τῶν ἐπίδικων μερῶν. Κ' οἱ πετριές δὲ φαίνονται ἀδικαιολόγητες. Γι' αὐτὸ καὶ ὑποθέτουμε πὼς δὲ θάχῃ ὄρεξη πολλή τὸ Κράτος νὰ δώσῃ μεγαλύτερη δημοσιότητα σ' αὐτὴ τὴν ἀνταπόκριση τῆς «Ἀκρόπολης». Χρειάζετ' ἄλλος νὰ βρεθῇ γιὰ νὰ τὸ κἀνῆ ἢ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Ἑπειρωτικὴ Ἄμυνα λ. χ.

2.2.914

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΛΑΒΡΟΣ

ΠΑΛΑΜΑ—ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΙΑΜΒΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΙΣΤΟΙ

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΜΑΥΡΟΒΟΤΑΝΑ

Διασκευή, τραγούδι καὶ ωἶνο

Ἡρελούδιο—Μιά νεράϊδα μ' ἐγέννησε—Ἡ γριά Ζωή= Στέκει τὸ Βασιλόπουλο—Ἡ Μαύρη Λάμμα—Γυρνᾷ κι ὀρμὴ ὁ Μενέλαος—Ἀπὸ ξένα βασιλεία—Σπέρμα τῆς Χάμκος—Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας.

Σ' ἓνα τόμον δρ. 8. Ὅποιος θέλει, παραγγέλνει τὸ βιβλίον καὶ στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ» δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο γιὰ ταχυδρομικά.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ

Τὸ μὲ διπλὰς ἑλικὰς καὶ μηχανὰς, ἀφθάστου ταχύτητος, πολυτελείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παράλια Τρούμπας):

Ἐκάστην ΠΕΜΠΤΗΝ ὥρα 11 μ. μ. ἀκριβῶς διὰ Σῆρον, Ἄνδρον, Κόρφοιον, Τήνον.

Ἐκάστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὥρα 2 μ. μ. ἀκριβῶς διὰ Χιον, Σμύρνην, Μυτιλήνην, Θεσσαλονίκην.

Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Γραφεῖα Γενικῆς Διευθύνσεως, Ἀπελλοῦ 1, ἀριθ. Τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ. Γενικὸν Πρακτορεῖον ὁδὸς Φίλωνος, ἀριθ. 44, ἀριθ. Τηλ. 227.

ΣΗΜ. Αἱ κατὰ τὸ ἐκδοθὲν δρομολόγιον ὅροι ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως ἐν ἑκάστῳ λιμένι εἶναι ἀπολίτιον Σιδηροδρομικῆς ἀκριβείας.

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

“ Η ΑΓΝΗ ”,

ὁ ἀκαινούριον μυθιστόρημα, πουλιέται στὰ γραφεῖα μας καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου καὶ Κουκλάρα (ὁδὸς Σταδίου 42), Δρ. 1,50. Γιὰ τὸ ἔξωτερικό 2 δρ. δίχως ταχυδρομικά.

ΕΙΡΗΝΗΣ Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΔΕΟΠΛΑΣΤΗΣ (*)

Περιμένω τὴν Ἀγαπητικιά μου. Τῆς εἶπα: Κάτω ἀπ' τὸ μεγάλο δένδρο πού σκιάζει τὴν καϊάδα, δίπλα στὸ ποταμάκι.

Ἐπλεξα στῶμα ἀπὸ κατακκίνες παπαρόνες γιὰ νὰ μοιάξῃ μὲ τὸ αἷμα σου καὶ νὰ μὴ ντραπῆς πού θὰ γίνῃς δική μου.

Ἐγὼ-τριγύρω ἢ καλαμιές εἶναι ψηλές καὶ πυνκνές γιὰ νὰ μᾶς κρύβουν. Τίποτα δὲν θὰ μπορῇ νὰ περάσῃ παρὰ τὸ ἀεράκι πού θὰ δροσίξῃ τὴν φωτιά τῶν κορμιῶν. Ἀπὸ πάνω μας ἢ ξανθές φούντες θὰ σμίγουν, πλέκοντας χαρταρένιαν σιελήν, πού θὰ τὴν προσπερνῶν ἢ φαγγαρίσιες ἀχιτίδες καὶ θὰ μᾶς λούζουν σὰν ἀχνόβροχὴ ἀσημένια.

Ἐμεῖς κι' ὁ Θεός. Τὰ χέρια μου θὰ γλυστράν στὸ χροῦδι τοῦ χλωμοῦ κορμιού σου ἔτσι, πού ἀπ' τὰ χεῖλια σου θὰ φαίγουν λογμοὶ σὰν μουσική.

Καὶ τὰ δάκρυα στάζοντας ἀπ' τίς ἄκρες τῶν μισόκλειστων ματιῶν σου θὰ κρατοῦν νοπές τῆς παπαρόνης τοῦ κρεββατιοῦ μᾶς ὥστε νὰ μὴ μαραθοῦνε ποτέ.

Θὰ σὲ περιμένω. Μὴν ντραπῆς ὅταν θάρθῃ ἡ ὥρα νὰ καταβῆς στὸ ποτάμι γιὰ τὸ λουτρὸ τὸ νομφικὸ, μὰ κύτταξε νὰ γίνῃς ὄραϊα, ἴδια σελήνην ντυμένη τὴν θωρακὴ μᾶς γυναίκας. Ἄσσε καὶ τὰ μαλλιά σου, πού μέσα τους κοιμῶνται ἢ φωτιές τῶν ἡλιῶν, κι' ἀφρῆσέ τα νὰ χυθοῦν στὶς κερδύχρωμες πλάτες.

Θὰ σὲ περιμένω γεμάτος δῶρα ἀπ' τὰ τίμημα πού ξεδράζουν στὶς ὄχθες ἢ θάλασσες κι' ἀπ' ὅσα κρατᾶν βαθειὰ στὰ φυλλοκάρδια τους τὰ βουνά.

Καὶ στὶς μεγάλες γιορτές τῶν πνευμάτων θὰ σοῦ φοράω τὰ πετράδια τῶν σπλάχνων μου, — μαργαρινάρι ἀπὸ δάκρυα καὶ ρουμπινένιο φυλαχτὸ ἀπὸ ἄλυκες σταγόνες τῆς καρδιάς μου...

Τῆς εἶπα κι' ἔφυγα ἀργά. Κι' αὐτὴ ἔσβυσε ἀπ' τὰ μάτια μου σὰν ἄερας.

Ἐπῆρα τὸ μονοπάτι μὲ τὴν δενδροστοιχία τῶν ἐλαιῶν. Πῶς ἐγυάλιζαν οἱ καρποὶ μὲ τὴ σφιχτὴ τὴ φλούδα ἀπάνω στὰ δένδρα.

Ὅμως θὰ μεστῶσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ χορὶς κανέναν νὰ τοὺς μαζέψῃ.

Ὁ τόπος μου δὲν ἔχει φτωχὲς γυναικοῦλες πού ζοῦν σὲ νηστεία καὶ σὲ προσευχή. Οὔτε Μαγδαληνὲς ἔχει πού σὲ ἔρημους ἐλαιῶνες μαζεῦσουν κλεφτὰ

(*) Ἡ ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο.

τίς ἔληξες γιὰ νὰ τῆς στήψουν καὶ νὰ γεμίσουν μὲ τὸ λάδι τους τὸ καντήλι τῆς μετάνοιας.

Ἐδῶ εἶναι ἔλοι χορτάτοι καὶ χωρὶς ἁμαρτίες. Γιατὶ ἐπόνεσα τόσο πολὺ ἐγώ, ὥστε ὁ λαός μου νὰ ἔχη παντοτείνδ δικαίωμα στὴ χαρὰ καὶ στὴν ἐλευθερία.

Ἀπὸ κλάμα δὲν ἀντηχοῦνε ποτὲ ἢ κοιλάδες. Ὁ πόνος τῶν δικῶν μου εἶναι περήφανος καὶ μυστικὸς ὅπως ἔλων τῶν ὠραίων πλασμάτων.

Σὰν ὁ κόσμος γύρω ὑποφέρει τὸν ἀκολουθῶ κι' ἐγώ, κλαίοντας ὥρες δλόκληρες στὸ πλευρὸ τῆς σκοτεινῆς Περσεφόνης.

Εἶναι ἀλήθεια. Ἰ Αἰσθάνθηκα πολλὰς φορές τὴν ἀγωνία τοῦ Παντός γι' αὐτὸ μὲ κήρυξαν νικητὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας. Καὶ μ' ἔκαναν Αὐτοκράτορα τοῦ βασιλείου τῶν Ψυχῶν ποὺ ἐπέρασαν καὶ ποὺ θὰ περάσουν στὸ μέλλον ἀκόμα.

Ὁ κόσμος μου σκοτείνιασε μὰ εἶναι γλυκεῖα ἢ σκοτεινιά του ἀπόψε. Πρώτη φορά δὲν φοβήθηκα τὴ νύχτα γιατί ἔξερω πὺς τὰ χέρια μου δὲν θὰ ἔγγιζουν τὸ κρῶ χῶμα στὶς μεσονύχτιες ὥρες.

Ἐνα βρυσινὶ χρῶμα ἀπόμεινε πρὸς τὴ δύσι, σὰν μιὰς καρδιάς ποὺ καίεται. Ἐτσι σὲ λίγο θὰ καὶ καὶ ἢ δική μου καρδιά ἀπὸ τίς φλόγες τοῦ πάθους.

Τὸ κολύπημα τῶν κύκνων στὰ ποτάμια γίνεται καὶ περὶ ὄκνο, ὡς ποὺ τέλεια νὰ σταματήσῃ. Θέλω ἔλα νὰ μαρμαρώσουν στὴ θέσι τους σὰν θὰ φανῇ νᾶρχεται χαμηλοδλεποῦσα μὲ τὴ συνοδεία τῶν ξανθῶν θυγατέρων.

Ἡ αὔρες νὰ φουσᾶνε σιγαλὰ μὴν τύχη καὶ ρίξουν τὰ ἀνθη τῶν μαλλιών της. Στὴν Ὠραία Πύλη νὰ σταθοῦν τὰ μεγάλα Λευκὰ Πουλιὰ γιὰ νὰ μὴν περάσουν ἢ Σκιὰς ποὺ βασκάνουν.

Οἱ Κόρες καὶ οἱ Ἐφηβοὶ ἔλη τὴ νύχτα νὰ τραγᾶνε λουλούδια καὶ καρποὺς χύνοντας τὸν πανεύοσμο χυμὸ στοὺς κρίνους ποὺ ἀνοίγονται μέσ' τὴν καρδιά τὴν ἀχνιστὴ τοῦ καταρράκτη.

Τ' ἀσημοδάκρυα τῶν ἀστεριῶν κι' ἔλες τίς δροσιές, ἔσες θὰ στάξουν τὴν ὥρα τῆς Ἀγάπης νὰ τὰ μαζέψουνε σὲ δίσκους ἀνθίνους.... Κι' ἔλοι ν' ἀγγυπνᾶν παρακαλώντας.

Σὰν ἔδωκα τὴν διαταγὴ μιὰς τέτοιας γιορτῆς σι' ἀνοιχτά, γιὰ νὰ τὴν ἀκούσῃ ἔλος ὁ κόσμος μου, ἀποτραβήχθηκα στὸν ἴσκιό τῶν δένδρων, κατὰ τὸ ἀψήλωμα.

Ἀπὸ κεῖ βλέπει κανεὶς τὴν Πολιτεία μου ὠ-

ραία καὶ μονάχη ν' ἀπλώνεται ἀνάμεσα στὶς θάλασσες, ποὺ μοιάζουν τριγύρω της ἴδιες ὑδάτινες ἀλυσίδες.

Ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων εἶναι μακρὺα κι' οὔτε ἢ μυρωδιὰ ζωντανοῦ κορμιοῦ δὲν φθάνει ὡς ἐδῶ.

Καμμιά φορά, σὰν ἢ ψυχὴς ἐπιθυμοῦνε πολὺ, ὥστε νὰ κλαῖνε ἀπ' τὴν ἐπιθυμία τῆς συντροφιάς, ἢ ἀνθρώπινη ζωὴ στέλνει κατὰ τὸ ἀκρογυάλι μου τὸ πολυτάραχο κύμα της.

Μὰ εἶναι ψηλὸς ὁ φράχτης, τόσο, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ξεπεράσῃ καὶ σβύνει στὰ πόδια του χαμηλά.

Ἐτσι, σιγὰ-σιγὰ κι' ὁ πόνος τῶν δικῶν μου κατασταλάζει, γιὰτὶ τέτοιος εἶναι ὁ νόμος: ἔσπασμα νὰ μὴν ὑπάρχη γι' αὐτὸν κι' οὔτε ἀληθινὸ ἀπολύτρωμα.

Στὴν Πολιτεία τῆς Ἐρημιάς καθέννας ἔχει νὰ κἀνῃ μὲ τὸν ἑαυτὸ του καὶ μόνος του σέρνει τὸ βάρος του.

Καρδιὲς πρόθυμες νὰ μᾶς ξαλαφρώσουν δὲν ἔχουμε παρὰ ἐκεῖνες ποὺ μόνον μᾶς θὰ μπορέσουμε νὰ φτιάσουμε ἂν εἴμαστε ἀξιοί.

Γι' αὐτὸ ἀπ' τὸ βαθύτερο στάξιμο τοῦ νοῦ μου καὶ τῆς ψυχῆς τὴν ἐπλασα, ὅπως πλάθονται καὶ τὰ μπουμπούκια τὴν νύχτα μυστικά.

Κι' ἔρχονται στιγμὲς ποὺ αἰσθάνομαι σὰν Θεός. Μιὰ δύναμι παράξενη κἀνει θαυματουργικὰ ν' ἀκουμπᾶν παντοῦ τὰ δάχτυλά μου, στῆς νεφέλες καὶ στῆς ἀερομορφῆς τῶν οὐρανῶν. Καὶ λαὸς ἀπὸ μονοπάτια ἀνείδωτα κατεβαίνει, πλάσματα ἠλιοπρόσωπα, ποὺ στὶς ὀπτασίες τῆς ρέμβης μου τὰ εἶχα μοναχὰ γνωρίσῃ.

Ἐτσι, κάθε ἔρθρος ποὺ ἀπλώνεται σὰν εἰρηνικὴ παραγγελία στὴ χώρα μου, ἔλο καὶ βαθύτερα θεμελιώνει τὴ βασιλεία μου καὶ τὴ ζωὴ μου.

Ὅσο ἢ ὦρα φθάνει, μιὰ τρεμούλα μεγαλειότερη κι' ἀπ' τὸ σπασμὸ τῶν φύλλων στὸ φθινόπωρο, ταραάζει τὸ κορμί μου. Πίσω ἀπ' τὸ βουνὸ ξεμυτίζει τὸ ἀκτινωτὸ τοῦ φεγγαριοῦ κι' οἱ καταρράκτες δὲν χτυπᾶνε πειά.

Ἡ κοιλάδες ἀπλώνονται γαλήνιες, μόνο τὸ πτεροῦγιασμα τῶν πουλιῶν ἀκούγεται, ποὺ τοιμποῦν τὰ λουλούδια καὶ φέρνουν τάραγμα στὶς φυλλωσιές.

Ὁ δρόμος ἐστρώθηκε ἀπ' τ' ἀσημόφυλλα τῆς λεύκας καὶ μοιάζει ἀργυρός. Καὶ στὸ τέλος του, ἔκει ποὺ στρίβει, δίπλα στὸ ποταμάκι καὶ κάτω ἀπ' τὸ δένδρο τῶν Αἰώνιων Καρπῶν, ἢ ἄλυκη θυσία, —σω-

ρὸς τὰ κοκκινολούλουδα τοῦ κάμπου. Στὸν βαθὺ τὸν κάρφου τους θὰ τινάξῃ τὰ φτερά του ἀπόψε ὁ Καινούργιος Ἐρωτας, πὺ ἐγὼ τὸν ἔφερα ἀπ' τοὺς μυστικούς τοὺς παραδείσους.

Κάτω ἀπ' τὸ μέθυ θὰ λυώσουμε κι' οἱ δυὸ σὰν τὰ λουλούδια, ἓνα θὰ γίνουμε μὲ τὰ Πάντα τ' αὐλα, ἀχνός, πνοή, μιὰ κοκκινόφλογη πινελιά ἐκεῖ ἀπάνω πὺ πρώτη θὰ καλημερίσῃ τὸν ἥλιο.... Ὁ Ἐρωτας εἶναι τὸ συγκέρασμα δυὸ ψυχῶν στὴ λύκηθο τὴν ἴδια. Πῶς ἐμεῖς θὰ ξεφύγουμε!...

Τὰ πόδια μου τρίξουν στὸ φυλλοστρωμένο δρόμο πὺ μὲ ὀδηγεῖ στὴν Ἀπόλαυσι. Σὲ λίγο κι' ὁ οὐρανὸς θ' ἀνοίξῃ, ὅπως ἀστράφτῃ σὲ βραδείες ζεστές τοῦ καλοκαιριοῦ, γιὰ νὰ φωτίσῃ τὴ συνοδεία.

Ἀπάνω στὰ λουλούδια, πὺ μὲ τὸ μῦρο τῆς σάρκας τῆς θὰ ἐνώνουν τὴν ἀπιαστη μυρωδιά τους, κάνεις δὲν ἐγεύθηκε τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Πρῶτος καὶ τελευταῖος ἐγὼ.

Παιδάκια τρέχουν μπροστά, οἱ μικροὶ οἱ Ἐρωτες μὲ τὰ μαλλιά πὺ ἀνεμίζονται στὸν ἀέρα, — ἴδιο χρυσάφι ξεφτυστέ. Κρατᾶνε κἀνίστρα ξεχειλισμένα ἀπὸ ροδοπέταλα καλοστρώνουν τὸ δρόμο πὺ θάπεράσῃ γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν ἀγκαλιά μου.

Ἀπὸ μακρὰ τὴν ξεκρίνω νᾶρχεται μὲ βῆμα δειλό. Φορεῖ ζώνη ἀπὸ λευκάνθεμα πὺ πέφτει πρὸς τῆς λαγῶνες, κι' ἔλο τᾶλλο κορμὶ φανερό. Στὴν ἀκρὴ ἀπ' τὰ βλέφαρα λάμπουνε δάκρυα. Εἶναι τὸ προμῆνυμα τοῦ πόνου πὺ θὰ περάσῃ πρὶν ἀπ' τὴν γλύκα τοῦ ἔρωτα. Εἶναι τὸ σὺνέφιασμα πὺ ἔρχεται πρῶτα ἀπὸ κάθε χαρὰ τῆς γυναίκας.

Στὸ δένδρο τῶν Αἰώνιων Καρπῶν ἀκούμπησα τὸ κεφάλι, κι' αὐτὸ σὰν ζωντανό, χαμήλωσε τὸν ἴσκιου τοῦ θροῖζοντας. Κλαδί ἀπὸ φρούτα πὺ ἔσταζαν τὸ μέλι ἀγγίξε τὰ χεῖλη μου, μὰ φύσημα ἀπότομο τὸ τίναξε ψηλά.

Ἐτρεμα ὄλος, ἀπ' τὰ ἄδυτά μου ἀνέβαινε δάκρυ πὺ ἔφθανε ὡς τὰ μάτια μου καὶ ξαναγύριζε διπλὸ καὶ τρίδιπλο μέσα μου, ἀπλώνοντας τὴν φουσκοθαλασσιὰ τῶν πόθων.

Ὁλος ὁ κόσμος μου γύρω κατακάθισε, σεμνὴ καὶ φεγγερὴ ὑψώθηκε ἀνάμεσά του, τὰ χεῖλια τῆς ἔσταζαν τὸ αἶμα, τὰ μάτια τῆς τὴ φωτιά, τὰ δάχτυλά τῆς τὸ αὐλο προσάναμμα πὺ θεριεύει τὴ φλόγα τῆς ἐπιθυμίας.

— Σήκωσε τὰ μάτια σου. Πρὶν σὲ ἀγγίξω θέλω νὰ ἰδῶ τὴν ψυχὴ σου νὰ τὰ πλημμυρίξῃ. ὦ, πῶς λυώνω! τί ὄρατα πὺ κυττάξεις, σὰν νᾶχουμε εἰπῆ ὄλα τὰ μυστικά μας. Δὲν ἀντέχω, λυγίζουμε τὰ γόνατά μου, χάνομαι στὸν πλοῦσιο καταρράκτη τοῦ πάθους, — κι' ὁμοῦ θέλω! Δὸς μου τὰ χεῖριά σου νὰ κρατηθῶ, κι' ἄφησε νὰ μισοκλείσουν ἢ πύλες ἢ οὐράνιες γιὰτὶ μὲ θάμπωσαν....

Καθήσαμε στὰ χόρτα.

Καὶ εἶδα νὰ πέφτουν ἢ βλεφαρίδες στὰ μάτια τὰ μαῦρα καὶ τὰ γυαλιστερά, σὰν δυὸ φεγγαρίσιες νύχτες.

Ἐρρίξαμε ἄθελα μιὰ ματιὰ στὶς παπαροῦνες πὺ μᾶς περίμεναν, κι' ἔπειτα, πάλι ἄθελα, κυττάχτηκαμε.

— Θὰ γίνῃς δική μου. Δὲν σὲ θέλω πειὰ ἔτσι παραμυθένια. Γιὰ νὰ σὲ πλάσω ἀδειασα ὄλος, ἔφθασα ὡς τὴν πειὸ φτωχὴ κατάστασι τῆς ζωῆς. Τώρα ἤρθε ἢ ὄρα ἐσὺ νὰ μὲ ζήσης. Ὅλες τίς πηγές τίς ἔχεις ἀπάνω σου. Τὰ χεῖλια σου δίνουν τὸν εὐδιαστὸ χυμὸ καὶ οἱ κέλοι σου τὴν μυρωδιά πὺ θρέφει τίς ψυχές....

Ἀπλωσε πίσω τὰ χεῖριά τῆς κι' ὅπως τεντώθηκε τὸ ἄσπρο κορμὶ τῆς στὰ χόρτα, μὲ τὰ στήθη τὰ χυτά, φάνηκε νὰ στάξῃ τὸ φεγγάρι ἀπάνω τους καὶ νὰ φτιάγῃ λιμνίτσες ἀπὸ φῶς.

Ἀκούμπησα τὰ χεῖλια καὶ ρούφηξα τὴν συγκίνησι τῆς ὁμορφῆς σάρκας. Καθὼς τὴν ἀγκάλιασα, τὰ δάχτυλά μου πλέχτηκαν σὲ ἄνθη καὶ σὲ περίχυτα μαλλιά. Ἦταν δακρυσμένη κι' ἀμίλητη. Μὰ μόλις ἀισθάνθηκε τὸ δροσοδόλημα, ἀναστέναξε.

— Εἶναι νόμος, εἶπε, πικρός. Παρὰ πάνω δὲν μποροῦμε νὰ γευθοῦμε. Σ' ἀγαπάω, σ' ἀγαπάω τόσο, πὺ ὁ σπασμὸς τῆς σάρκας δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἐκδηλώσῃ. Μὰ τί σημαίνει; ὅσο πειὸ βαθεῖα ἀγαπᾶμε τόσο καὶ πειὸ ἀδύνατο εἶναι τὸ πλησίασμά μας.

Τὰ μάτια τῆς ἐπῆραν ἓνα τραγικὸ μέγᾶλωμα καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ μὸς φάνηκαν σὰν δυὸ μεγάλες τρύπες.

Τὴν τράβηξα ἀπάνω μου σφιγγοντάς τὴν τόσο, πὺ ἔτριξε. Καὶ κλαμένοι, ὅπως εἴμαστε, κυλιστήκαμε στὸ λουλουδένιο στρώμα.

Τὸ φεγγάρι εἶχε σταθῆ ἔκσταστικὸ ἀπάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας, καὶ τ' ἀστέρια ἐσάλευαν παράξεννα, κι' ἐμαζεύονταν ὄλα πρὸς τὸν οὐρανὸ τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ Δύσις εἶχεν ἀπομεινῆ ὄλοσκότεινη, σὰν βυθισμένη σὲ ὄνειρο θλιβερό.

— Κύτταξε τὴν λαμπαδηφορία τῶν οὐρανῶν, τῆς

είπα. Για χάρι μας δλα. Τὸ φεγγάρι εἶναι ὁ μεγάλος πυρσός...

Μὰ τώρα μοῦ φάνηκε σὰν ἓνα σύγγεφο νὰ στάθηκε ἀνάμεσά μας.

— Μὲ τί τυλίχτηκες ; τὴν ρώτησα ψάχνοντας στὸ κενό.

— Μὲ τίς βαριεὲς ἀμύγλες ποὺ ρίχνει ἀπάνω μας ἡ μοῖρα σὰν θέλῃ νὰ μᾶς χωρίσῃ. Παρὰ πάνω δὲν μποροῦμε νὰ γευθοῦμε...

Κι' ἔλο ἀραίωνε ἡ Ἀγαπημένη, σὰν νᾶλυνε τὴ γλυκάδα τῆς τὸ στάξιμο τοῦ φεγγαριοῦ. Δὲς κ' ἦταν ζωγραφισμένη μὲ χρυσόσκονη στὸν αἰθέρα, ἔλο ἔσβυνε ἀπὸ δάχτυλα ποὺ δὲν φαινόνταν.

Ὁ ἀέρας ποὺ σηκώθηκε μὲ τὸ καταπόντισμα τοῦ νεροῦ, ἄλεθαν στὰ κούφια φτερά τους καὶ τὴν ξανάστελναν πειθ φοικτὴ τῆ φράσι :

— Παρὰ πάνω δὲν μποροῦμε νὰ γευθοῦμε.....

Ἀνέγγιχτες ἀπόμειναν ἡ παπαροῦνες, ὡς τὴν ὥρα ποὺ τὸ μεσονύχτιο δυνάμωμα τοῦ ἀέρα τίς συνεπῆρε καὶ τῆς πέταξε ἀπάνω στὸ σταχτερὸ νερὸ τῶν ποταμῶν.

Βοῦλες-βούλες κόκκινο αἶμα φαινόνταν τὰ πέταλά τους, κι' ἔσα ἀπόμειναν ἀγκιστρωμένα στὰ βράχια, λένε πὼς ἔθαψαν τὸ χῶμα μὲ κοκκινίλα, σὰν νᾶσταξε αἶμα ἀληθινό.

(Ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ «ΕΚΠ. ΟΜΙΛΟΥ». Βγήκε τὸ τέταρτο βιβλιαράκι τῆς χρησιμώτατης αὐτῆς βιβλιοθήκης μὲ τὰ δηγηματάκια τοῦ Ἀδάμ: «**Ἀπὸ τὸ χωριὸ μου**». Ἐξὸν ἀπὸ τὰ δηγηματάκια ποῦναι γραμμένα μὲ τόση ζωντάνια καὶ χάρι, ποὺ νὰ μποροῦνε νὰν τὰ διαβάσουνε μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση καὶ παιδιὰ 13 χρονῶνε κι ἄντρες ὄριμοι, τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ἀδάμ εἶναι πλουτισμένο καὶ μὲ σημειωσοῦλες ποὺ δὲν ξηγοῦνε μόνο μερικὲς ἀσυνήθιστες καὶ ἰδιωματικὲς λέξεις τοῦ κείμενου, μὰ μᾶς μαθαίνουν καὶ πολλὰ χρήσιμα πράματα. Ὅριστε μιὰ σημειωσοῦλα ποὺ μᾶς μαθαίνει πὼς λέγονται οἱ μῆνες στὴν Ἡπειρο :

Ἐξὸν ἀπὸ τὰ δηγηματάκια ποῦναι γραμμένα μὲ τόση ζωντάνια καὶ χάρι, ποὺ νὰ μποροῦνε νὰν τὰ διαβάσουνε μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση καὶ παιδιὰ 13 χρονῶνε κι ἄντρες ὄριμοι, τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ἀδάμ εἶναι πλουτισμένο καὶ μὲ σημειωσοῦλες ποὺ δὲν ξηγοῦνε μόνο μερικὲς ἀσυνήθιστες καὶ ἰδιωματικὲς λέξεις τοῦ κείμενου, μὰ μᾶς μαθαίνουν καὶ πολλὰ χρήσιμα πράματα. Ὅριστε μιὰ σημειωσοῦλα ποὺ μᾶς μαθαίνει πὼς λέγονται οἱ μῆνες στὴν Ἡπειρο :

Ἐξὸν ἀπὸ τὰ δηγηματάκια ποῦναι γραμμένα μὲ τόση ζωντάνια καὶ χάρι, ποὺ νὰ μποροῦνε νὰν τὰ διαβάσουνε μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση καὶ παιδιὰ 13 χρονῶνε κι ἄντρες ὄριμοι, τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ἀδάμ εἶναι πλουτισμένο καὶ μὲ σημειωσοῦλες ποὺ δὲν ξηγοῦνε μόνο μερικὲς ἀσυνήθιστες καὶ ἰδιωματικὲς λέξεις τοῦ κείμενου, μὰ μᾶς μαθαίνουν καὶ πολλὰ χρήσιμα πράματα. Ὅριστε μιὰ σημειωσοῦλα ποὺ μᾶς μαθαίνει πὼς λέγονται οἱ μῆνες στὴν Ἡπειρο :

Ἐξὸν ἀπὸ τὰ δηγηματάκια ποῦναι γραμμένα μὲ τόση ζωντάνια καὶ χάρι, ποὺ νὰ μποροῦνε νὰν τὰ διαβάσουνε μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση καὶ παιδιὰ 13 χρονῶνε κι ἄντρες ὄριμοι, τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ἀδάμ εἶναι πλουτισμένο καὶ μὲ σημειωσοῦλες ποὺ δὲν ξηγοῦνε μόνο μερικὲς ἀσυνήθιστες καὶ ἰδιωματικὲς λέξεις τοῦ κείμενου, μὰ μᾶς μαθαίνουν καὶ πολλὰ χρήσιμα πράματα. Ὅριστε μιὰ σημειωσοῦλα ποὺ μᾶς μαθαίνει πὼς λέγονται οἱ μῆνες στὴν Ἡπειρο :

Ἐξὸν ἀπὸ τὰ δηγηματάκια ποῦναι γραμμένα μὲ τόση ζωντάνια καὶ χάρι, ποὺ νὰ μποροῦνε νὰν τὰ διαβάσουνε μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση καὶ παιδιὰ 13 χρονῶνε κι ἄντρες ὄριμοι, τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ἀδάμ εἶναι πλουτισμένο καὶ μὲ σημειωσοῦλες ποὺ δὲν ξηγοῦνε μόνο μερικὲς ἀσυνήθιστες καὶ ἰδιωματικὲς λέξεις τοῦ κείμενου, μὰ μᾶς μαθαίνουν καὶ πολλὰ χρήσιμα πράματα. Ὅριστε μιὰ σημειωσοῦλα ποὺ μᾶς μαθαίνει πὼς λέγονται οἱ μῆνες στὴν Ἡπειρο :

τὸν Ἰανουάριο **Γενάρη** γιατί τότε γεννοῦν τὰ γίδια μας, τὸ Φεβρουάριο **Φλεβάρη** γιατί τότε γεμίζουν οἱ φλέβες τῶν ποταμῶν ἀπὸ τὰ λυωμένα χιόνια. Ἔτσι τοὺς ξηγοῦν οἱ χωριανοὶ μου τοὺς μῆνες μας. Γιὰ τὸ Μάρτη, Ἀπρίλη, Μάη καὶ Αὐγουστο δὲν ἔχουν βγάλει ἄλλα ὀνόματα.

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ: Λογάνια 'Αθ. 1914.

Ἐνα βιβλιαράκι τοσοδά, τριάντα σελίδες μοναχά, μὲ λίγα τραγουδάκια σεμνά, συμπαθητικά, τρυφερά, μὰ μ' αἴστημα καὶ μὲ οὐσία, κι ὄχι ἀσκια φουσκωμένα ἄερα. Καὶ «Τὰ ποιήματα αὐτὰ ἔχουνε γραφῆ στὸ ἀπομακρισμένο Ἑλληνικὸ νησάκι, στὸ μορφο καὶ ποιητικὸ Καστελλόριζο». Καὶ ποιητῆς τοὺς ὁ Μιχαῖλ Πετριδῆς, ἀπὸ τοὺς πιδ παλιοὺς φίλους καὶ συνεργάτες τοῦ «Νουμᾶ», ποὺ ἀπὸ τὰ 1904 ἀρχίνησε νὰ δημοσιεύει σὲ τοῦτες δῶ τίς στήλες κάτι νησιώτικα σκίτσα τοῦ «Ἡ ζωὴ στὸ Καστελλόριζο» καὶ κάτι τραγουδάκια του τρυφερά. Νά, γιατί καὶ μὲ ξεχωριστὴ ἀγάπη διαβάσαμε τὸ βιβλιαράκι τοῦ Πετριδῆ, γιομάτο μὲ τέτια τραγουδάκια :

Τὰ περιγιάλια τραγουδοῦν κ' οἱ θάλασσες γελοῦνε.
Τοῦ Φοῖβου ἀχτίδες λαμπερὲς πρὸς τὰ βουνὰ κυλοῦνε
καὶ γνύνουν τίς ψηλὲς κορφὲς μ' ἀπάνταστὴ πορφύρα.
Ἀνοιγ' ἡ Μέρα ἡ ρήγισσα τὴν ὁμορφὴ τῆς θύρα
καὶ τὴ ζωὴ ξεπροβοδαίει σ' ὅλη τὴν πλοῦσα φύση.
καὶ παραδίνεται γοργὴ στὴς θράσης τὸ μεθύσι.

Ο «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ». Ξαναβγήκε ὁ «Καλλιτέχνης» τοῦ κ. Γ. Βώκου μὲ αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸ, πὼς εἶναι ὅλος πέρα πέρα γραμμένος ἀπὸ τὸ δημιουργικώτατο ἐκδότη του. Δίγημα, κριτικὴ, ποίηση, ζωγραφικὴ, μουσικὴ, ὅλα ὅλα στολιζοῦνται μὲ τὴν ὑπογραφή «Γ. Βώκος». Τέτια πολύμορφη γονιμότητα δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα πράματα στὴν παγκόσμια πνευματικὴ παραγωγή.

Ὁ **ΗΣΙΟΔΟΣ** τοῦ ποιητῆ Σκίπτη. Σήμερα μόνο τἀναγγέλλουμε τὸ καλλιτεχνικὸ βιβλιαράκι ποὺ μᾶς χάρισε ἡ Ἀλεξανδρειανὴ «Νέα Ζωὴ». Μὰ μήπως καὶ μοναχὰ τὰ ὀνόματα **Ἡσιόδου-Σκίπτη** δὲν εἶναι ἀρκετὰ νὰ σαγηνέψουνε κάθε φιλόμουσο ἀναγνώστη;

«ΚΡΟΝΙΟΝ»

ΚΟΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΩΛΕΟ

(Ὁδὸς Σταδίου, κάτω ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειο)

Τὰ φτηνότερα καὶ διαλεχτότερα ἀρώματα. Κολώνια λουίζας καὶ λεμονιοῦ, εἰδικὴ γιὰ ἐντριβὲς καὶ λουτρά, Ἰδιαίτερο τμήμα γιὰ τίς κυρίες. Ἐξόρισμα καθημερῶν 5 δρ. τὸ μῆνα

©, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ τῆ Σμύρνη μᾶς γράφει ὁ φίλος Μ. Ἀραχωβίτης πὸς ἡ Κυβέλη χαλάει τὸν κόσμον. Τὸ θέατρο κάθε βράδι γεμάτο κόσμον ἐκλεχτό, ἡ πρώτη κοινωνία παρακολουθεῖ τις παραστάσεις της. Οἱ Σμυρναῖοι πρώτη φορὰ τρέξαν στὸ θέατρο ἔτσι πρόθυμα, πρώτη φορὰ ἄνοιξαν τὰ πογγιά τους ἔτσι ἐνθουσιαστικά. Στὴν τιμητικὴ της ἔπιασε 158 λίρας καὶ δῶρα ἓνα σωρὸ, μπουκέττα, προσφώνησες ἀπὸ τὸ γραμματέα τοῦ φιλολογικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ συλλόγου κ. Στίλιωνα Πιττακῆ. Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀναγάλλιασε μὲ τις παραστάσεις της καὶ ἔδειξε στοὺς ξένους ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν ἔχει μονάχα στρατούς καὶ ναυτες. Ἔχει καὶ θέατρο τέλεια Εὐρωπαϊκό».

— Διαλεχτὸ κι ὅλο μὲ ἔργα ἑλληνικά τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ κουίντέτου. Ἀπὸ τὴν αὐριανὴ συναυλία του, ποὺ δίνεται τὰ πόγγεμα στὶς 5, στὴ σάλα τοῦ Ὁδείου δὲν πρέπει νὰ λείπει κανένας φιλόμουσος. Τὸ δεύτερο μέρος του «Κουίντέτο μὲ τραγοῦδι» τοῦ Μ. Καλομοίρη εἶνε ἀριστουργηματάκι καὶ πείθει πιά καὶ τὸν πιὸ δύσκολο τεχνοκρίτη πὸς ἀπόχτησε ἡ πατρίδα μας τὸν πρώτο ἄληθινὸ μουσικοσυνθέτη της.

— Τὸ σημερινὸ φύλλο τυπώνεται σὲ κάπως κατώτερο χαρτί γιατί τὸ χαρτοπωλεῖο Πάλλη δὲν εἶχε νὰ μᾶς δώσει ἀπὸ

τὸ συνηθισμένο χαρτί τοῦ «Νουμά». Ἴσως νὰ μὴν ἔχη ἔρθει τὸ χαρτί καὶ γιὰ τᾶλλο φύλλο.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Συνελεύσις ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. Μέτοχοι εἰς ἑκτάκτου Γενικὴν Συνέλευσιν τὴν 1ην Μαρτίου ἑ. ἑ. ἡμέραν Σάββατον καὶ ὡραν 4ην μ. μ. ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Ἑταιρίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1.

Θέματα τῆς ἑκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως ἔσονται ἰον). Ἀπόφασις περὶ διαλύσεως τῆς Ἑταιρίας συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 36 τοῦ Καταστατικοῦ.

2ον). Ἐν παραδοχῇ διαλύσεως, κανονισμὸς ἐκκαθαρίσεως τῶν Ἑταιρικῶν υποθέσεων, διορισμὸς τριῶν ἐκκαθαριστῶν καὶ προσδιορισμὸς ἀμοιβῆς των.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετασχωσὶ τῆς Συνελεύσεως Μέτοχοι δέον νὰ προσαγάγωσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρίας μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης (14) Φεβρουαρίου τὸ βραδύτερον πιστοποιητικὸν μιᾶς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀνεγνωρισμένων Τραπεζῶν περὶ καταθέσεως ἐν αὐτῇ τῶν μετοχῶν αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Φεβρουαρίου 1914.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΙΣΤΗ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ ΓΡΑΜΜΗ

Τὸ θαλαμηγὸν Ἑπερωκεάνειον (ἀπαραμίλλου πολυτελείας καὶ ἀνέσεως)

“ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,,

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ—ΥΟΡΚΗΝ

Τὴν 24 Φεβρουαρίου

Αἰ' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Τραπεζία Ἰεν. Διευθύνσεως. Ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1.

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΣΕΙ Τενικὸν Πρακτορεῖον. Ὁδὸς Πίλωνος 44 (ὡς ἰσοδεν Ἀγ. Τριάδος)

ΣΗΜ. Οἱ θέλοντες νὰ ἐξασφαλίσωσι θέσεις ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ταύτας ΕΓΚΑΙΡΩΣ εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας καὶ τοὺς κατὰ τὸπους ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΪΣ ἀντιπροσώπους.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΕΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ
ΜΕΓΑΛΥΝΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ.